

400 l. ...
 220 l. ...
 120 l. ...
 40 l. ...
 Egy számsz. pályaudvar ...
 és vidéken is 2 l.

UJ KELET

MAJDO POLITIKAI NAPILAP

Eszkészítő és kiadó-hivatal és nyomda
 Cluj-Kolozsvár, Str. Baran
 L. Pop. - Brașov-utca 11

Az Uj Kelet telefonja
 szerkesztőség ----- 977
 Kiadóhivatal ----- 644
 Nyomda ----- 879
 Híber osztály ----- 466
 Zs. N. Sz. ----- 858

V. évfolyam, 164. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Ab 3

1922. július 28. Péntek

Szováta

Tervszerűség vagy véletlen, mindig. Ha tervszerű volt, hogy a román politika minden intézője a kies erdélyi fűrdőhelyen találkozzék, ügyesen volt rendezve, úgy hat, mintha csak véletlenül történt volna. De ha véletlennek kezdődött is, most kibújik belőle a tervszerűség. A királyné nyilván üdülni ment Szovátára a nemzeti párt egy-két vezére is. De hogy ott voltak, az üdülésből politika lett. A királynét a király követi, a nemzeti párt egy-két vezéré is. De hogy ott voltak, az üdülésből politika lett. A királynét a király követi, a nemzeti párt egy-két vezéré is. De hogy ott voltak, az üdülésből politika lett. A királynét a király követi, a nemzeti párt egy-két vezéré is. De hogy ott voltak, az üdülésből politika lett.

nak mást, mint ami lényegük. Hiába mondják százszor is, hogy liberálisok, olyanok ők, mint a kénsszgyufa, amiket a büszke címke luxusgyújtónak nevez. Az igazi liberálisok más, mint amit ők hangoztatnak. Ezzel szemben Maniuk néha mégse restellik bevallani, hogy ők a küzdők, dolgozók, szenvedő parasztság fiai és Bukarestben már kezd mozgolódni a mottó, hogy amennyiben őszig nem lesz változás, a parasztpárt és a nemzeti párt egyetlen egységes parasztpártként lép fel a Dnyesztertől a Tiszáig. És Romániára végre is parasztszállam és az idő végre is ezerkilencszázhuszonkettőt jegyez. És ha Európában itt-ott győz is az ötszázéveslötti korrifogás, ez csak muló tűnet lehet, holnapra mégis csak tanácsos kitűzni zászlónak a nagytömegek vágyait és akaratát. Tárgyalni hiába fognak a liberálisok a nemzetiekkel, meggyezni a különböző mentalitásoknál fogva ugye fognak soha. Ha igaz, hogy a nemzeti párt komolyan akarja a demokráciát (noha egyszer már eselődünk benne, most nem akarunk ké-

telkedni abban, hogy akarja), a meg-egyezős lehetetlen, mert a liberálisok nem akarják. Ha igaz, hogy a nemzeti párt véres komolysággal akar küzdeni a bizantinizmus ellen, ha valóban új erkölcsöket akar, ha valóban meg akarja változtatni azt a gondolkodásmódot, amely a milliárdos visszaéléseket egy deszpotikus legyintéssel intézi el, amelynek minden korrupció hekuba: ha a nemzeti pártnak ez nemcsak a kormánybuktatáshoz kell, de belső szükségesség is, akkor az egész ország, mint egyetlen férfi fogja követni. Akkor aztán mindegy, hogy a román Apponyi, Jorga tanár, támogatja-e ezt a törekvést, vagy pedig főlös óvatosságból, a Sterek és a Marghilománok ellen való ellenszenvből a Bratianukat támogatja. Itt már aztán a közönség erejével szemben egy-egy Jorga tekintélye se számít. És ha a közönség úgy kívánja, elkövetkezik Maniuk második uralma. Igaz, hogy akkor aztán jól vigyázzanak Maniuk, mert a közönség, amely uralomra segítette őket, komolyan számít ám a fizetségre.

a bajor reakció még nem hajtotta végé valamennyi tervét. Biztos híradások szerint végső tervük, hogy

Római királyságot alakítsanak

melyhez Bajorországon kívül Tirol, Salzburg és Felső-Ausztria egy része tartoznék. Bár semmi valószínűsége nincs annak, hogy a terv megvalósítását kikereshatják, nem hajlandók még sem a tervet elejteni. Politikai körökben egy készülő kompromisszumról beszélnek, melynek értelmében Bajorország feladja az állami törvényszékkel szemben eddigi álláspontját és csak azt követeli a kormánytól, hogy a köztársaság védelmére létesített minden törvényes fórumban Bajorország képviselőinek is helyet biztosítson. Lerchenfeld bajor miniszterelnök a napokban Berlinbe készül, hogy a német kormánnyal tárgyaljon.

Sorozatós minisztertanácsok Berlinben

Berlin, július 27. A kormány tegnap folytatta a bajor kormánnyal támadt konfliktus feletti tanácskozásokat. Ma este újabb minisztertanácsos döntések végleges állásfoglalásuk felett.

A független szocialisták kongresszusa október elején lesz Geraban. A kongresszus főtárgya a szocialdemokratákkal való fúzió ügye lesz. Ledebour és Crispian lesznek a párt főszónokai.

Sulyos kormányválság Olaszországban

Róma, július 27. A kormányválság súlyosbodott. Bonominak nem sikerült kormányt alakítania. Ujabbban Meda, De Nicola és Ferraróvót emlegetik. Milanóban kedden újabb összeütközések voltak sok halottal és sebesüléssel.

Az olaszországi német javaknak visszaadásáról szóló német-olasz szerződést ma aláírták.

Lloyd George találkozója Poincaréval

London, július 27. Lloyd George kijelentette, az alsóházban, hogy Poincaré csak az olasz kormányválság elintézése után fog Londonba jönni. Legújabb jelentések szerint Lloyd George és Poincaré találkozója valószínűleg augusztus 7-én lesz Londonban. A francia kormány feltétlenül sürögcsnek tartja a moratórium kérdésének elintézését.

Bizalmatlanság Pilsudszky ellen

Varsó, július 27. A lengyel diéta mai teljes ülésén a választói reformjavaslatot tárgyalta. Az új törvény szerint 444 képviselő lesz. Az új választások november elején lesznek. A jobboldali pártok a tegnapi ülésen bizalmatlansági indítványt nyújtottak be Pilsudszky köztársasági elnök ellen. A javaslatot holnap tárgyalják. A kormányválság enyhült. A centripárt elhatározta, hogy tárgyalni fog a baloldali pártokkal koalíciós kormány alakításáról. Valószínű, hogy Stechlovskyt fogják miniszterelnöknek kandidálni.

Oroszország inkább ötven évig vár

Berlin, július 26. Litvinov kijelentette az idegen hírlapíróknak, hogy Oroszország inkább még ötven évig vár az újépítéssel, mintsem elfogadja a franciáknak Hágában formulázott követeléseit. A rappalói német-orosz szerződésnek csak akkor lesz jelentősége, ha azt kiterjesztik Ukrajnára és a többi szovjetkötársaságra is.

A bajor képviselők nyíltan a monarchia visszaállítását hirdetik

- Az Uj Kelet tudósítójától -

München, július 27. A bajor állam-elnök védelmébe vette a bajor álláspontot a köztársaság védelméről szóló törvényrel szemben és kijelentette, hogy a törvények a bajor állam és igazságszolgáltatás szuverenitását érintik, a bajor kormány tehát nem fogadhatja el őket. A tartománygyűlés

bizalmat szavazott a kormánynak a szocialisták és kommunisták szavazataival szemben. Bajorországnak visszautasító álláspontja

súlyos helyzetet teremtett. A német birodalmi minisztertanács ismételt foglalkozott ezzel a kérdéssel, a végleges határozathozatalra Berlinbe hívták a szabadságon lévő minisztereket. A szocialista sajtó felhívja a kormányt, alkalmazzon represszáliát a bajorokkal szemben. A „Berliner Tageblatt” kijelenti, hogy a kormánynak minden alkotmányos eszközzel meg kell hiúsítania a szeparatisták törekvéseit.

A „Vorwärts” szerint a Bajorország és a birodalom között támadt konfliktus olyan formát vett fel, amely kizár minden megegyezést.

A bajor kormány megatartását a vandeoni francia legitimitás felkelésével lehet összehasonlítani. A bajor képviselők nyíltan hangoztatják, hogy vissza akarják állítani a monarchiát.

A Reichstag demokrata pártjai azt követelik, hogy a bajor kormány ismeretlen rendeletét Ebert birodalmi elnök rendeletével hatálytalanítsák.

Letörlik a bajor reakció

Berlin, július 27. A birodalmi kormány teljes erővel folytatja a bajor kormány egységes állásfoglalásának a letörését. A végső eszközhöz még nem akarnak nyulni, mert megvan a lehetősége, hogy békés úton is sikerül a rendcsinálás. München város tanácsa tegnap már dezaválta is a bajor kor-

mányt és a demokraták, többségi szavazattal a bajor kormány javaslatát elfogadta, amelyben

élesen elítélik a bajor kormány határozatát és követelik a végzetes rendelet haladéktalan visszavonását.

A Wolff-iroda a bajor konfliktus ügyében különben ma a következő hivatalos nyilatkozatot adta ki:

A birodalmi kormány egyhangú nézete szerint a bajor kormány ismeretes rendelete alkotmányellenes és érvénytelen. A birodalmi alkotmány egy pontja sem jogosítja fel az országokat arra, hogy valamennyi birodalmi törvény életbelépését megakadályozzák, mert a létszám egy részénél ellentmondással találkozik. Ha az országokat ezzel a joggal felruháznák, ez a német birodalmi egység végét jelentené. A köztársaság védelméről szóló birodalmi törvényt a birodalmi tanács

több mint kétharmad többséggel fogadta el

és valamennyi ország kormánya, Bajorország kivételével, a birodalmi tanácsban a törvényjavaslat mellett szavazott. A birodalmi gyűlésben is a törvényt kétharmad többséggel fogadták el s így a demokráciának az alkotmányban lefektetett alapelveibe nem ütközhetik. A bajor kormány világos és teljes fogadalmat tett a birodalomhoz és az alkotmányos köztársasági államformához való hűségére és a birodalmi kormány e fogadalom alapján elvárja, hogy a bajor kormány nem kívánja magát a birodalmi kormánynak a birodalom egysége érdekében hozott törvénye alól kivonni.

Római királyság vagy kompromisszum

Berlin, július 27. A birodalmi kormány körében meg vannak győződve, hogy a helyzet hamarosan tisztázódik és a birodalom megbomlott egyensúlya hamarosan helyreáll. Münchenből beérkezett jelentések szerint ott általában nagyon nyomott a hangulat. Berlini parlamenti körök úgy vélekednek, hogy

1922. július 26.
 vásárlási forrásrövid,
 alantese cikkekben
 ek, Cluj, Unió-u. 11.
 udvarban. 1303

1310
 Gyár Rt. Cluj

Telefon 81.
 Gyár
 és fadobozokat
 szétszedett részek-
 azonnal készit és
 5 órában naplóron.
 és Lebovits
 és lődgyár
 ajántól-u.) 1. szám.
 Lloyd 860

cs-
 elmébe!

gyógyárunk
 úján gyümöl-
 valódi litorók
 vesünk!

vet, málnát,
 narancskot,
 raktot,
 t,berkenyét,
 két, zöld diót
 szárkörtét

Szantó
 edelmi Rés-
 ág, Cluj. 4255-1

1263

ab
 árunk:

gügger &
 le kocsi-
 padló-

& Co-
 ket

e
 keket

gyárt-
 amarint,
 ld és
 ket.
 rbo-

és Tsai
 kedése

zsvár

Bulgária konfliktusa

Szofia, július 27. Turlakoff pénzügyminiszter a szobranje mai ülésén beszámolt a kormány és a szövetséges bizottság közötti incidensről. Reményét fejezte ki, hogy a tárgyalás félreértéseket újabb tárgyalásokkal sikerülni fog áthidalni. Az incidens

következtében Boris király ma viszszerkezett a fővárosba.

Megölték Dzsémál pasát.

Berlin, július 27. Tifliszben a nyílt utcán meggyilkolták Dzsémál pasát volt török minisztert és a háború alatt a palesztinai török csapatok parancsnokát, két adjutánsával együtt. A gyilkosságot örmény terroristák követették el.

Ha Szováta meghiusul, egységes parasztpárt lesz a Dnyesztertől a Tiszáig

— Az Uj Kelet munkatársától —

A nagy érdeklődéssel várt szovátai politikai tanácskozások már megindultak. A kormánytagjai Brassóból Szovátára utaztak, ahol — mint ellenzéki körökben beszéltek — ellenőrizni akarják az ellenzéki vezérek és főleg az ellenzéki párt vezetőinek királyi kihallgatását. Azt ugyanis, hogy a nemzeti párt újabb tárgyalásokat kezdjen a liberálisokkal, az erdélyi politikuskok nyilatkozatai után már a legvérmesebb liberálisok sem remélik. A szovátai tanácskozások célja nem lehet más, mint valamely formában megteremteni

a kormányképes ellenzéki koalíciót.

Beavatottak szerint a király arra akarja rábírní Maniúkat, hogy amennyiben a liberálisokkal már nem egyezhetnek meg, lépjen a nemzeti párt fuzióra, vagy legalábbis koalícióra Jorga Miklós pártjával, amely a liberális párton kívül — az udvar felfogása szerint — a regátban az egyetlen kormányképes ellenzéki csoport. Tény azonban, hogy Jorga legutóbbi nyilatkozatai és főleg a múlt héten tartott erdélyi felolvasás sorozata után

Jorga és Maniu között is lényeges eltávolodás történt.

Jorga a nemzeti párt szeparatistákus törekvéseiről beszélt, amely nem alkalmas a román egység további kiépítésére. A nemzeti párt brassói hivatalos lapja, a „Gazeta Transilvanie” vezetőhelyen foglalkozik Jorga felolvasásaival és megállapítja, hogy a nagynevű történettudós fejtegetései egyáltalán nem voltak alkalmasak a nemzeti demokraták és az erdélyi nemzeti párt közötti jóviszony biztosítására.

Ha Jorga a mi törekvéseinket olyan értelemben magyarázza a szeparatistákusoknak, — írja a nemzeti párt hivatalosa — mint ahogyan azt erdélyi felolvasó körútján tette, csak azok törekvéseit segíti, akik valóban a nemzeti egység ellen működnek. Aki azt állítja, hogy mi erdélyi románok gyűlöletet hirdetünk a regát ellen, csak

a mai kormányzat malmára hajt vizet,

mert diszkreditálni akarja a nemzeti párt kormányképeségét. A tétel ilyen beállítást nem várunk Jorgától, nemzetünk tudásától, csak az aszán provokatórok argumentumai igyekeztek eddig arról meggyőzni a közvéleményt.

A mi szeparatista törekvésünk — írja tovább a lap — nem utasítja el a regát jóirányú befolyását Erdélyre. A mi szeparatizmusunk a román oligarchiától és a reakciótól való elzárkózást célozza. Jorga annak idején ezt az álláspontot helyesen magyarázta, amikor a következő szavakkal precizizolta: Ez a szeparatizmus a betegség ellen való izoláció a fertőző bacillusok milliói közepette. Miért változott meg Jorga véleménye? Vagy talán valóban elkeseredést akar kiváltani a mi lelkünkben? Amugyis el vagyunk mi már keseredve.

Nem lehet kétséges, hogy Jorga és Maniúék között ilyenformán aligha jöhet létre megállapodás Szovátán, vagy máshol is. Ha pedig megegyezés nem lesz, — kérdi a parasztpárt lapja, az „Aurora” — mi történhetik?

— Mi csak arra figyelmeztetjük a nemzeti párt Szovátán idűlő vezetőit, — írja a parasztpárt orgánuma — jól vigyázzon kívül és mi belül áll szóba. A regátai parasztpárt hajthatatlanul kitart az erdélyi nemzeti párt mögött, de nem tagadhajtuk: most feltűnik fegyvertársainkat. Sok és látszólag óriási befolyás érvényesül a nemzeti párt magatartásának megváltoztatására. Reméljük, hogy ez a párt, amely viharos multjában mindig győztesen állta meg helyét, ez alkalommal sem téveszti szemelőt a nagy célt. A nemzetipártiak ne felejtsek el: Bratianu Jonellal állanak szembe, aki fia Jon Bratianunak. Jon Bratianu pedig annak idején kijelentette:

Akarom Erdélyt, de az erdélyiek nélkül.

Averescu és Marghiloman sajtója kevés reményt fűz a szovátai tanácskozásokhoz és azt hiszik, hogy csak az összes ellenzéki pártok koalíciója jelenthet megfelelő kibontakozást. Egyes politikai körökben biztosra veszik, hogy amennyiben Szovátán sem sikerült valamilyen megoldást találni, a nemzeti párt egyszersmindenkorra szakít az idővesztető tanácskozással és kiépíti szövetségét a parasztpárttal. Ebben az esetben a két párt fuzióját tartják valószínűnek, amely által

egységes parasztpárt létesülne a Dnyesztertől a Tiszáig.

Az „Eposca”, amely Jorgák lapja, a szovátai tanácskozásokkal kapcsolatban a következőket írja:

Szovátán nem lehet másról szó, csak a Jorga—Maniu kombinációról. Nincs más kormányképes politikus ma az ellenzékben és biztos tudomásunk van róla, hogy csak ez a két férfi kaphat a mai viszonyok között felhatalmazást a kormány megalakítására. A nemzeti párt hagyjon fel eddigi taktikáival, se balfelé, se jobbra, csak előre a nemzeti egység irányában keresse a kibontakozást. Jorgákékon koncessziókra hajlandók és ezeket az engedelményeket senkise becsülheti le.

— Állandó antiszemita kilengés a lengyel Felsőszilézsiában. Varsóból jelentik: Lengyel Felsőszilézia különböző városaiól érkező jelentések arról számolnak be, hogy a zsidó lakosság ellen irányuló tüntetések és zavargások az ország területén megszakítás nélkül folynak. A lengyel rendőrség és hivatalnokai kar tetlegesen részt vesz ezekben a zavargásokban. Utazó zsidókat inzultálnak a vasutakon, megverik és gyakran ki is dobják őket a vasúti fuikékból. Katowitz városában a beneszült zsidók sem mernek esti órákban az utcákon mutatkozni. Ez az antiszemita mozgalom főleg a zsidóság gazdasági tönkretételére irányul.

Héjjas cinkosai Bethlennél

Az ébredő küldöttség kipofozta a kupolacsarnokból a zsidó újságírókat. Vihar a magyar képviselőházban

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, július 27. Mindenki tudta, hogy Héjjas elváratai nem fognak belenyugodni „vezérük” le-tartóztatásába. A kupolacsarnoki jelenet nem meglepetés a magyar viszonyokkal ismerősöknek. Azt pedig senki sem tételezte fel Orgovány főszereplőiről, hogy a külföld véleményével törődve nem rendeznek egy próbabogromot a képviselőházban, amely Magyarország kivételével az egész világon semleges terület a nemtörvényes számára. A kurzus majdan megírandó történelméhez tartozó dokumentum itt következik:

Tegnap reggel a Duna—Tiszaközérről többszáz tagu küldöttség a fővárosba érkezett, hogy Héjjas kiszabadítását követelje. Délfelé érkeztek az országába, ahol a kupolacsarnokban helyezkedtek el és vár-ták, hogy a miniszterelnök fogadja őket. Vezetők dr. Szana Ferenc, Iványosi Szabó László, Kovács József esperes-plébános és Förster Lajos főszolgabíró voltak. Először Zsitvay Tibor kecskeméti képviselő szólott hozzájuk és kifejtette, hogy amely pillanatban a statáriális eljárás megszűnik, Héjjas szabad. Minthogy pedig a miniszterelnök tegnapi válaszában kijelentette, hogy nem statáriális eljárás folyik, Héjjas negyvennyolc órában belül biztosan szabadlábra kerül. Nehány liberális újságíró a kupolacsarnokból kizavarták, sértő és fenyegető megjegyzések kíséretében. A küldöttségtől kiutasított újságírók, kik közül néhányat inzultáltak is, Huszár alelnöktől elégtételt kértek. Drózdny bement az előterembe és a következőket mondta:

— Küldöttség érkezett a Házbá, egy indom Orgoványból...

Kis Menyhért: Nem igaz, Kecskemétri.

Drózdny: Visszaélve a vendégjoggal, a képviselők részére fentartott helyiségekbe is bevonultak, a hírlapírókat inzultálták. Kérem az elnökséget...

Eckhard: Aki fél, az rmenjen hazá! Esztorgályos: Jó lesz más hangot használni.

Rupper: Terrorbandák vannak a Házbán.

Drózdny: Kérem az ülés szonali felfüggesztését és a küldöttség eltávolítását. (Állandó szj.)

Szicowoschj alelnök: Már intézkedtem, hogy képviselők helyiségebe a küldöttségből ne juthassanak be. Tulejdonképpen nem történt semmi és ez az az ülés felfüggesztését szükségletlennek találom.

Bethlen miniszterelnök felkeltőkor fogadta a küldöttséget, az igazságügy-miniszter és belügyminiszter kíséretében. Először szólt Szana Ferenc kecskeméti ügyvéd a követeléseket mondotta:

— Kecskeméti népe nevében jelentem ki, hogy a letartóztatásnak nem lett volna szabad megtörténnie. A kecskeméti kisgazdák nevében Borbély József gazdálkodó követelte Héjjas kiszabadítását.

Bethlen válaszában kijelentette, nem eogedheti meg, hogy a forradalom hangján beszéljenek és a kormánytól a parlamentben fenyegetőve követeljük Héjjas szabadon engedését. Tudják meg, hogy bennem férfira találnék és megfélemlíteni nem hagyom magam. A kormány a rendet minden körülmények között felelős és nem mentheti mindenkinek a saját esze szerint az országot. Lenni kell egy parancsolni tudó főnek. A letartóztatást hibát követtek el, mind-egyik a saját módszerével akarta a hazát menteni. Nem volnék méltó erre

a helyre, — mondotta még Bethlen — ha nem mernek saját barátaikkal szemben is erőt és akaratot mutatni. Vagyok olyan férfi, hogy kitarthatok álláspontom mellett. Ne higgyék tehát, hogy titkos szándékok érvényesülhetnek nálam. Ha ütni tudunk jobbra, balra is fogunk tudni. Héjjas szabadlábra helyezését a bíróság dönti el. Bethlen ezután eltávozott.

A képviselőház folyosóján még sok háig élénken tárgyalták a Duna—Tiszaközi küldöttség terrorisztikus magatartását. Különösen a szociáldemokraták körében keltett nagy mebotránkozást, hogy a küldöttség tagjai fenyegetően léptek fel. A magyarországi újságírók egyesületének választmánya még tegnap este foglalkozott az újságírókat a kecskeméti küldöttség néhány tagja részéről ért sérelemmel, valamint Eckhard Tibor néhány lap betiltását követelő indítványával. Mind a kettő ellen éles tiltakozását fejezte ki.

— A kolozsvári sómérok levele a karánsebesi táborból. A kolozsvári sómérsopatok két héttel ezelőtt indultak nyári táborozásra. Karánsebes hegyei közé. Ma érkezett az első levél szerkesztőségünkbe a sómértáborból. Az egyik sómér — írja le benne a csapatok utját és azt az ünnepeket, melyek a helységek egyes zsidóságai a keresetlen vonuló sómérokot fogadta. Az érdekes levelet szócserint adjuk:

Cinjról indultunk a nyári nagy táborozásra. Utunk első állomása Arad volt, ahol lázas izgalommal fogadtak bennünket az aradi sómérok. A pályaudvaron megjelentek a román cserkészpáncoscság küldöttei, elölkön Ispánia Severrel és sokan az aradi zsidóság köréből. Az üdvözlések után a olujai és aradi sómérok bevonultak a zsidóiskola udvarára, ahol reggeli, majd a város megtékinése után hossza aszalten felterített ebéd várta a csapatot. Ebéd után felhangzott az ország zsidóadalok, az aradiak alig tudtak betelni a fiúk énekével. Temecvárót. Vermez Erő tartott üdvözlő beszédet, utána az atlé-tikai versenyeket és a várost néztük meg, este a sátrakri vendéglőben kap-tunk vacsorát, amely után Bethlen Jakab mondott felköszöntőt. A sómérok nevében Schwartz Miksa parancsnok köszönte meg a fogadtatást. Utána egyik legszebb órája a karánsebesi fogadtatás volt: Az allomáson katonasene fogadta a csapatot, fehér ruhás kánykák sorfala, virágos és sok sok szerelet, melegség. A karánsebesi helyi csoport elnöke, Fálfi, beszédet mondott igazi zsidó lelkesedéssel beszélt az ifjú zsidó generáció munkájáról és kötelességeiről, arról a zsidó ifjúságról, amely letéteményese a nép jövőjének. A karánsebesi cserkészpáncosok testvér szeretettel üdvözölte a csapatot és erély-ményes cserkész-munkát kívánt. A sómérok nevében Schwartz Miksa parancsnok magyarul és románul, majd az egyik sómér héberül köszönte meg a fogadtatást. Katonasene hangjai mellett vonultunk be a városba, szakadályos ünneplés között. A városban rövid pihenőt tartottunk, azután felmentünk a táborhelyre. A tábor a várost környező magaslatok egyikén fekszik, körös-körül gyönyörű magas hegyek, előttünk a völgyben a város festői látképe. Már a megérkezésük napján elkezdődött a táborépítés nehéz munkája. Estére már álltak a sátrak. Az egész tábor mint a méhraj zümmög, sűrű-forog a sátrak között, épülnek a kerítések, az utak, a díszkapu. Konyhánk valóságos romok a tábori tűzhelynek. A nagy üstökben száz fú részére főznek a sómérszakácsok. A cserkészletről irni nem lehet, azt át kell élni és mi szerellett hívjuk, várjuk a olujai szülőket és barátokat táborunkba. Tát orhely, 5682 — 1922 tamuz 28

— Zsidó könyvtárakból nem hiányozhat S. J. Agnon regénye. És a meggörbedt kiegyenesedik.

Megnyilt a FRENKEL-áruraktár Strada Aprinjoarelor (volt Gyufagyár-utca) 13. szám. 1847
Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Ritűnő száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasúti vágány. Telefon 401, 290.

(*) Nem

az arabok hogy köztük zött más vol-bértek, az nem volt ol-cionisták kö-kérték, hog Zsidóországh-ent értani. H-ertette meg, nem a cionist-arc delegác-tika robogó-és ékelni, tör-világon. De Ujhelyen vor-lyezkediz a-merit Ha van-leuz és elké-udja, aztán a-ter ur, én ki-De megantó-nat adok ma-fil Hatvan e-fogjon meg-Csak ne is-daktor megí-félfütkében ó-mikor bevég-megaról a ru-Macht nichts-erik. Mishol-Mikor látja, a-hat embara-lesz. A dühé-gondolsta er-is. Lehajol, n-mist és sissá-nek a ruhájá-tja, aztán a-Hatvan előtt-tógeti az ut-eg meg se mozd-kat tekortíráz-kidobja. És n-utána szórta-esontjait tap-Még ámos, kastollas kal-s sűek közü-aztán ki-öc b-

— A kolozsvári sómérok levele a karánsebesi táborból. A kolozsvári sómérsopatok két héttel ezelőtt indultak nyári táborozásra. Karánsebes hegyei közé. Ma érkezett az első levél szerkesztőségünkbe a sómértáborból. Az egyik sómér — írja le benne a csapatok utját és azt az ünnepeket, melyek a helységek egyes zsidóságai a keresetlen vonuló sómérokot fogadta. Az érdekes levelet szócserint adjuk:

Cinjról indultunk a nyári nagy táborozásra. Utunk első állomása Arad volt, ahol lázas izgalommal fogadtak bennünket az aradi sómérok. A pályaudvaron megjelentek a román cserkészpáncoscság küldöttei, elölkön Ispánia Severrel és sokan az aradi zsidóság köréből. Az üdvözlések után a olujai és aradi sómérok bevonultak a zsidóiskola udvarára, ahol reggeli, majd a város megtékinése után hossza aszalten felterített ebéd várta a csapatot. Ebéd után felhangzott az ország zsidóadalok, az aradiak alig tudtak betelni a fiúk énekével. Temecvárót. Vermez Erő tartott üdvözlő beszédet, utána az atlé-tikai versenyeket és a várost néztük meg, este a sátrakri vendéglőben kap-tunk vacsorát, amely után Bethlen Jakab mondott felköszöntőt. A sómérok nevében Schwartz Miksa parancsnok köszönte meg a fogadtatást. Utána egyik legszebb órája a karánsebesi fogadtatás volt: Az allomáson katonasene fogadta a csapatot, fehér ruhás kánykák sorfala, virágos és sok sok szerelet, melegség. A karánsebesi helyi csoport elnöke, Fálfi, beszédet mondott igazi zsidó lelkesedéssel beszélt az ifjú zsidó generáció munkájáról és kötelességeiről, arról a zsidó ifjúságról, amely letéteményese a nép jövőjének. A karánsebesi cserkészpáncosok testvér szeretettel üdvözölte a csapatot és erély-ményes cserkész-munkát kívánt. A sómérok nevében Schwartz Miksa parancsnok magyarul és románul, majd az egyik sómér héberül köszönte meg a fogadtatást. Katonasene hangjai mellett vonultunk be a városba, szakadályos ünneplés között. A városban rövid pihenőt tartottunk, azután felmentünk a táborhelyre. A tábor a várost környező magaslatok egyikén fekszik, körös-körül gyönyörű magas hegyek, előttünk a völgyben a város festői látképe. Már a megérkezésük napján elkezdődött a táborépítés nehéz munkája. Estére már álltak a sátrak. Az egész tábor mint a méhraj zümmög, sűrű-forog a sátrak között, épülnek a kerítések, az utak, a díszkapu. Konyhánk valóságos romok a tábori tűzhelynek. A nagy üstökben száz fú részére főznek a sómérszakácsok. A cserkészletről irni nem lehet, azt át kell élni és mi szerellett hívjuk, várjuk a olujai szülőket és barátokat táborunkba. Tát orhely, 5682 — 1922 tamuz 28

— Zsidó könyvtárakból nem hiányozhat S. J. Agnon regénye. És a meggörbedt kiegyenesedik.

(*) Ast m-dök jogtalan-nelemre. Tört-az arab nem-ak, mert a-ki a régi Zsi-elfelejtik, hog-rolta Palesztin-verték, rablót-höles nem ité-öröszakos vag-ház ott is a-azé, aki rablót-bok nemcsak-ismerek, de m-wikor vitatják-lesztinához, a-nem sdhat ily-ka. Mert ha-gea a zsidók-országot a zsi-nyagyanon az-ik is Spanyo-ék birták vala-helyes. Mert ó-nadában is ar-nyolok. De-adják nekik-Európa nyis-kulturát. De n-doljanak ezze-attól tartok, h-vezsautasítaná-sikert várhatn-dolnak. A má-pányban nyis-ségesük.

PILPUL

(*) Nem értjük, nem értjük, mondják az arabok és telordítják a világot, hogy köztük és az angol kormány között más volt a megállapodás. Amit ők kértek, az nagyon egyszerű volt, az nem volt olyan komplikált, mint amit a cionisták követeltek. Ők egyszerűen azt kérték, hogy dobják ki a zsidókat Zsidóországból. Hát ezt csak meg lehet érteni. És az angol kormány mégse érte meg. Az a fondorlatos Churchill nem a cionista szervezetet, hanem az arab delegációt hajtotta ki a világpolitika robogó vonatáról. Kár azért javeszékelni, történet már ehhez hasonló a világon. De akkor zsidóval esett meg. Ujhelyen vonatra száll egy zsidó, elhelyezkedik a kánpében és vetkőzött, mert Havaoig aludni akar. Jön a kassza és elkéri a jegyet. A zsidó odaébred, aztán azt mondja: nézze, konduktor ur, én ki akarok szállni Hatvanban. De magamtól nem tudok felébredni, hát adok magának két koronát, rázzen fel Hatvan előtt. És ha aimes volnék, fogjon meg és dobjon ki a vonatból. Csak ne is zsenirozza magát. A konduktor megígéri. A zsidó lefekszik, a fénykékben ő az ur. Még nem alszik, mikor beugrik egy zsendár, leveti magáról a ruhát és szintén lefekszik. Macht nichts, gondolja a zsidó és elalzik. Misholcoa bejön egy harmadik. Mikor látja, hogy két ember foglalja el a hat embernek szánt helyet, dühös lesz. A dühét nemcsakára a bosszú és gondolta enyhíri le és már mosolyog is. Lehajol, megfogja a zsendár uniformist és sisskosztól a zsidó elő rakja, ennek a ruháját pedig a zsendár mellé teszi, aztán labujhegyen kisompolyog. Hatvan előtt bejön a konduktor és költögeti az utasát. Az csak dünyög, de meg se mordul. A konduktor nem sokat tekintőri. Megfogja a zsidót és kidobja. És mert becsületes ember volt, utána szórta a ruhát is. A zsidó a szonjait tepogatja, aztán kezemreg. Még aimes, de már öltözködik. A kasszastollas kalpag ámulatba ejti. Megáll a sűnek között és töprenkedik. Egyszer aztán kiőr belőle a méltatlankodás:

— A fene egye meg azt a konduktort. Adok neki két koronát, hogy engem dobjon ki a vonatból és az a marha a zsendárt dobta ki.

Ebből az a tanács, ha az ember világpolitikában utasik, ne kössön egyezséget a konduktorral. Mert nem bizonyos, hogy a zsidót dobja ki. A konduktor a begázi után itéli meg az embert és megeshetik, hogy a zsidó helyett kidob egy delegációt.

(*) Azt mondják az arabok, a zsidók jogtalanul hivatkoznak a történelmekre. Történelmi jussa Palesztinához az arab nemzetnek van, nem a zsidóknak, mert a római urakat ők verték ki a régi Zsidóországból. Az arabok elfelejtik, hogy a római is csak bitortolta Palesztinát és ha az arabok ki-verték, rablót vertek ki. A beduin erőkeles nem itéli el nagyon szigoruan az erőszakos vagyonszerzést, de azért a ház ott is azé, aki örökölte, és nem azé, aki rablót vert ki belőle. Az arabok nemcsak a zsidók történelmét nem ismerik, de még a magukét sem. Mert mikor vitatják a zsidóknak jussát Palesztinához, azt mondják, országbirás nem adhat ilyen messzire terjedő jogokat. Mert ha azon az alapon, hogy régen a zsidók bírták az országot, Zsidóországot a zsidóknak kell adni, akkor ugyanazon az alapon adják vissza nekik is Spanyolországot, mert ezt meg ők bírták valamikor. Az anológia nem helyes. Mert ők Kasztíliaiban és Granadában is arabok voltak és nem spanyolok. De különben nem bánom: adják nekik vissza Spanyolországot. Európa ugyis szomjazza már a beduin-kultúrát. De ne a népszövetséghez forduljanak ezzel a követeléssel, mert attól tartok, hogy az keresztény alapon visszautasítaná a követelést. Talán több sikert várhatnak, ha a Vatikánhoz fordulnak. A mandátum ellen való kampányban ugyis a Vatikán volt a szövetségeseük.

(*) Azt mondják az arabok, a zsidók jogtalanul hivatkoznak a történelmekre. Történelmi jussa Palesztinához az arab nemzetnek van, nem a zsidóknak, mert a római urakat ők verték ki a régi Zsidóországból. Az arabok elfelejtik, hogy a római is csak bitortolta Palesztinát és ha az arabok ki-verték, rablót vertek ki. A beduin erőkeles nem itéli el nagyon szigoruan az erőszakos vagyonszerzést, de azért a ház ott is azé, aki örökölte, és nem azé, aki rablót vert ki belőle. Az arabok nemcsak a zsidók történelmét nem ismerik, de még a magukét sem. Mert mikor vitatják a zsidóknak jussát Palesztinához, azt mondják, országbirás nem adhat ilyen messzire terjedő jogokat. Mert ha azon az alapon, hogy régen a zsidók bírták az országot, Zsidóországot a zsidóknak kell adni, akkor ugyanazon az alapon adják vissza nekik is Spanyolországot, mert ezt meg ők bírták valamikor. Az anológia nem helyes. Mert ők Kasztíliaiban és Granadában is arabok voltak és nem spanyolok. De különben nem bánom: adják nekik vissza Spanyolországot. Európa ugyis szomjazza már a beduin-kultúrát. De ne a népszövetséghez forduljanak ezzel a követeléssel, mert attól tartok, hogy az keresztény alapon visszautasítaná a követelést. Talán több sikert várhatnak, ha a Vatikánhoz fordulnak. A mandátum ellen való kampányban ugyis a Vatikán volt a szövetségeseük.

szám. 1847
Telefon 401, 290.

Az arabok a zsidóság jogait panaszolják

Az arab delegáció vádjai az angol kormány ellen

—Az Új Kelet tudósítójától—

Tegnap számunkban közöltük annak a memorandumnak egy részét, melyet az arab delegáció terjesztett az angol kormány elé. Az arab delegáció vádaskodásai és kétségbeesett erőlködése azonban ezzel még nem ért véget. Tudósítónk közli a memorandum befejező részét, melyben az arabok azt panaszolják, hogy Palesztina már jelenleg is cionista uralom alatt van, a közigazgatást a cionista bizottság irányítja. Tiltakoznak a zsidó bevándorlás ellen és tiltakoznak az ellen, hogy Anglia mindaddig nem engedi bevezetni Palesztinába az alkotmányos parlamenti rendszert, amíg a lakosság többsége nem lesz zsidó. A memorandum egy uolsó erőfeszítése volt annak a zsidóellenes munkának, melyet az arab delegáció teljes kudarcot ért kénytelen abbahagyni. Az angol kormány rövid, elutasító levéllel válaszolt az arab delegáció memorandumára. A válaszban biztosítja a delegációt, hogy mindaz, ami eddig Palesztinában történt, fedte a kormány intencióit és a cionista világszervezet a jövőben is alkalmazkodni fog Anglia Palesztina-politikájához.

Charles R. Crane jelentése

Az arab delegáció memorandumában így folytatja a cionista szervezet elleni vádaskodásait:

Meg akarjuk állapítani, hogy amióta a cionista bizottság Palesztinában működésbe lépett, Palesztina kormányzatával a legkülönbözőbb külső látszatok leple alatt érintkezésben áll és működése a zsidó érdekek megvédésében merül ki. Egyik katonai közigazgatás a másik után, egyik brit hivatalnok a másik után volt kénytelen helyét elhagyni, mert nem akarta az országot abban az irányban kormányozni, amely irányt a cionista bizottság megszabott neki.

Engedjessék meg nekünk, hogy egy idézetet mutassunk be abból a jelentésből, melyet Mr. Charles R. Crane 1922. június harmadikán a „Times”-ban közölt. Crane ur egy bizottság élén még 1919-ben beutazta Palesztinát és most érkezett vissza palesztinai utjáról. Crane jelentésében többek között azt mondja:

A cionista bizottságnak, amely ellenőri Palesztina egész politikai apparátusát, ugylátszik nagyobb a hatalma, mint a törvényesen hivatalban lévő kormányzatnak. A gyakorlatban az egész nyilvános élet a cionista bizottság ellenőrzése alatt áll és sokkal jobban igyekszik a cionista bizottság utasításait teljesíteni, mint a brit kormány politikáját. Ezek a szavak a való helyzetet mutatják, mert nemcsak a mi tapasztalatainkat, hanem pártoktól felül álló keresztültutazó észrevételeit mondják el.

A mandátum negyedik paragrafusa ellen is panaszt emelünk, mert ez a paragrafus hivatalosan megállapítja, hogy „a cionista világszervezet közigazgatásnak ismerteti el, melynek az a feladata, hogy a tanácskozási hatáskörrel együttműködően Palesztina kormányzatával mindazokban a gazdasági, szociális és egyéb ügyekben, melyek a zsidó nemzeti otthon felállítását és a palesztinai zsidó lakosság érdekeit érintik és hogy az ország fejlesztésében segítsen és résztvegyen.”

Azt kérdezzük: Miért kell, hogy a zsidóknak ilyen előnyökkel felruházott testülete legyen? Nem lehetett-e a lakosság hét százalékának érdekeit épen úgy a kormányzatra bízni, aminthogy rája van bízva a kilencvenhárom százalékos érdeke. És ha már el is ismerjük, hogy a cionista szervezet működése kizáróan gazdasági és szociális ügyekre szorítkozik, mi mást jelent ez, mint az ország

egész életét, mert tudvalevő, hogy minden ország politikája szorosan egybefüzdődik az ország gazdasági életével.

Monopólium a Jewish Agency-nak

A mandátumtervezet második paragrafusában azt olvassuk:

A kormányzat lépjen érintkezésbe a negyedik paragrafusba említett Jewish Agency-vel abból a célból, hogy igazságos és egyenlő alapon nyilvános közmunkákat és más hasznos vállalkozásokat teremtsen és hogy az ország termézetes erőforrásait kitermelje, amennyiben ezeket a munkálatokat maga a kormányzat nem venné át.

Ez a paragrafus monopóliumot ad a Jewish Agency-nak, más szóval a cionista szervezetnek minden közmunkára és Palesztina minden természetes erőforrására. Csak egyetlen példát akartunk felhozni. A Ruthenberg-koncessziót anélkül, hogy nyilvános pályázatot hirdettek volna, Ruthenbergnek adták meg. Ruthenberg által a cionisták arra törekednek, hogy Palesztina gazdasági erőit körülhálózzák. Ha egyszer ez a kezükbe lesz, akkor ők lesznek az ország urai.

Ami a zsidók történelmi jogait illeti, mi mindig bizonyítottuk, hogy a zsidóknak történelmi kapcsolatai Palesztinával nagyon kétséges alapon állnak. Az arabok történelmi jogai sokkal erősebbek. Palesztinának benszült lakossága volt, még mielőtt a zsidók az országba jöttek és ez a lakosság mind a mai napig él, anélkül, hogy keveredett volna a zsidó törzsekkel, melyek mindig külön népet alkottak. Az arabok ezerötzáz évnél régebb óta laknak az országban és jelenleg ők az ország földjének tulajdonosai. Azonkívül keresztények és mohamedánok egy tekintetnek Palesztinára, mint szentföldre és évről-évre zarádokutakat tesznek oda. Minden vallásos érzés, melyet a zsidóság Palesztinára érz, eltörpül a keresztények és a mohamedánok vallásos érzései mellett.

A bevándorlás

Az expozé továbbá azt mondja, hogy „ennek a politikának keresztültvitelére szükséges, hogy a zsidó lakosság bevándorlás révén gyarapodhassék”. Mi ezt kérdezzük: milyen politika és miért? A palesztinai zsidó lakosságnak jó dolga van és nincs semmiféle szüksége bevándorlásra. De az expozé tovább folytatja:

Eanex a bevándorlásnak azonban nem szabad olyan nagymérvűnek lenni, hogy túllépje az ország gazdasági befogadóképességét. A brit okkupáció óta a zsidó bevándorlás huszonötezer lélekszámot tesz ki.

Sajnáljuk, hogy ezeknek az adatoknak valóságát nem tudjuk elismerni. A palesztinai kormányzat saját vallomása alapján ki tudjuk mutatni, hogy a bevándorlók száma sokkal nagyobb, mint amennyit az ország el tud viselni. Ha igazaknak is vesszük a huszonötezer bevándorlóról szóló adatokat, kérdezzük: vajon az ország rövid idő alatt annyira fejlődött-e, hogy huszonötezer új bevándorlót tudjon befogadni? Ebben az összefüggésben nagyon tanulságos: a delegáció június kilencedikén táviratot kapott a palesztinai arab vasuti alkalmazottaktól. A vasutasok azt panaszolják, hogy állítólagos gazdasági okokból elbocsátották őket állásukból. Valóban azért bocsátották el őket, hogy helyet csináljanak a zsidó alkalmazottoknak.

A bevándorlás irányítására a cionista világszervezetnek, amely pedig külföldi testület, több befolyása van, mint az ország lakosainak.

Az ön memorandum a azután azokról az ígéretekéről beszél, melyek a hedzsasi királynak tettek és kijelenti, hogy: „ez az ígélet csak azokra a területekre vonatkozik, melyekben Angliának abban az időben szabadkeze volt és így semmiesetre sem vonatkozatható Palesztina területére”. Mi azonban megállapítjuk, hogy Palesztina is bennefoglaltatik abban az ígéletben, melyet az angol kormány nevében sir Mac Mahon tett és ennél fogva az ország-nak joga van a teljes függetlenségre.

Palesztina önkormányzata

Ami az ország önkormányzatát illeti, az ön memorandum azt mondja:

Az angol kormány kíváncsossággal tartja, hogy Palesztinában teljes önkormányzat fejlődék ki, de egyelőre azon véleményen van, hogy az országnak speciális viszonyai következtében ez csak lassu fejlődés után és nem hirtelenül történhetik meg.

A delegáció igyekezett ennek az önkormányzatra való nevelésnek okait és szükségességét megérteni. Ők kijelentette, „szó se lehet arról, hogy Palesztina lakosságát kevésbé hsiadottak tekintsek, mint siriai vagy iraki szomszédait”. Pedig ezeknek máris megadák a teljes önkormányzatot. Miért van tehát így ez Palesztinában, melynek lakossága az előző időkben egy a városi önkormányzatban, mint a török parlamentben olyan tekintélyes részt vett. Minderre nem találunk más okot és magyarázatot, minthogy a kormány időt akar nyerni, amíg a zsidóknak száma annyira megszoportodik és a cionismus hatalma annyira megerősödik és állandónál az országban, hogy azután ők vehessék át az ország kormányzatát. Egyébként ezt maga az angol kormány 1922-ben kibocsátott nyilatkozatában maga is kijelentette. Ebben a nyilatkozatban az angol kormány azt mondta:

A helyzet az, hogy az angol kormány egy ígélet által kötve éri magát és nem engedheti meg, hogy Palesztinában olyan alkotmányos állapotok fejlődjenek ki, melyek a brit kormány és a szövetséges hatalmak által ünnepélyesen vállalt ígélet teljesítését lehetetlenné teennék. Agyanebben a nyilatkozatban az angol kormány még kijelentést is:

A mandatarius hatalom felelős azért, hogy az 1917. évi november másodikán kibocsátott Balfour-deklaráció értelmében a zsidó nép részére nemzeti otthon állítsassék fel Palesztinában.

Kénytelenek vagyunk tehát azt látni, hogy az önkormányzatot csak akkor fogják megadni az országban, amikor a zsidóság elég erős lesz ahhoz, hogy az önkormányzattól hasznot hússon. Végtelenül sajnáljuk, hogy semmiféle más okot az önkormányzat megadásának elhalasztására nem látunk.

Az arab delegáció a következő sorokkal fejezi be memorandumát:

Nyilvánvaló, hogy az angol kormány olyan politika folytatására határozta el magát, melyet az arabok nem tudnak elfogadni, mert ez a politika előbb vagy utóbb teljes megsemmisülésükre fog vezetni. Ígéretek nem érnek semmit, hogyha tettek nem követik. És mindaddig, amíg nem látjuk a kormány politikájának tényleges megváltozását, attól kell tartanunk, hogy a kormánynak szilárd az elhatározása, hogy zsidó nemzeti otthonot terem Palesztinában és hogy Palesztina arab lakosságát, nyelvét és kultúráját tökrögtögye.

A memorandumot Moussa Kasim El Hussein, a palesztinai arab delegáció elnöke és Shibly Jamal tikir írták alá.

— Oszták konzul Kolozsváron. Bécsből jelentik: A szövetségi elnök dr. Janarling Gusztáv szolgálaton kívüli tanácsost, aki román állampolgár, Kolozsvárra tiszteletbeli konzullá nevezte ki.

Szakképzett fahivatalnok, ki a puhafának minden ágában jár, azonnali belépésre felvételik. — Cim Judovits Simon fakeskedő, Huedin (Bánffy-hunyad). 4300-1

HIREK

— Karlsbadban tartják meg a cionista évi konferenciát. Londonból táviratozza a J. C. B.: A cionista vezérő bizottság elhatározta, hogy az augusztus huszonötödikére kiírt cionista évi konferenciát nem Bécsben, mint ahogy eddig tervezték, hanem Karlsbadba fogja egybehívni.

— Harding deklarálja a nemzeti veszedelmet. Talán sikerül Hardingnak — írta tegnap az Uj Kelet — kibékíteni a millió munkásságot a munkaadókkal. Ugyilátszik nem sikerült. Az amerikai bányászstrájk, amelyben hat-százszázötvennél több munkás vesz részt és a vasutászstrájk, amely a bányászstrájkjának következménye, súlyos gondokat okoz Hardingnak és kormányának. Ugyilátszik, sem a munkások nem hajlanak a szép szóra, sem a bányász-tulajdonosok és a vasutársaságok. A kormány azon az állásponton van, hogy a legvégső eszközökhez nyúl. Ma a legvégső eszközt az Egyesült-Államokban úgy hívják, hogy nemzeti veszedelem. Amikor nagy baj van, a kormány körülbordítja a véres kardot, vagyis kinyilvánítja, hogy nemzeti veszedelem van. Ma érkezett washingtoni kábel szerint a kormány rendeletét készült közzétenni, amelyben a nemzeti veszedelem állapotát deklarálja. Ez a helyzet jogot adna a kormánynak, hogy a vasutakat, amelyek hatalmas trösztök és magántársaságok kezében vannak, átvegye, esetleg ellenőrzést gyakoroljon rajtuk. Ez az intézkedés ugyanúgy szól a trösztök ellen, mint a munkások ellen. A trösztöktől elveszik vállalkozásukat, a munkásságot pedig nyilván mozgósított vasutasokkal helyettesítik. Majd megválnak, sikerül-e Hardingnak ilyenképp rendet teremteni.

— Hol vannak román konzulátusok a külföldön. A kereskedelemügyi minisztérium közli, mely külföldi városokban működnek román kereskedelmi konzulátusok, amelyek a román kereskedők rendelkezésére állnak. Ezek a városok a következők: Berlin, Breslau, Dresden, Frankfurt am Main, Hamburg, Lipsze, Regensburg, Königsberg, München, Nürnberg és Chernitz. Olaszországban: Ancona, Bari, Firenze, Génua, Livorno, Messina, Milánó, Nápoly, Palermo, Róma, Triest, Turin és Venecia.

— Cionizmus az amerikai politikai életben. Clevelandból táviratozzák: Charles L. Knight, az amerikai Egyesült-Államok képviselőházának tagját most jelölték Ohio állam kormányzójává. A kormányzójelölt legutóbb Ohio-ban nagy népgyűlésen tartotta meg programbeszédét. A programbeszéd alkalmával a népgyűlésen jelenlévő zsidók azt a kérdést intézték hozzá, hogy a multban és jelenben milyen állást foglal a cionizmussal szemben. Knight erre a kérdésre azt válaszolta, hogy a legutóbbi tíz esztendő óta, őszinte híve volt mindig a cionizmusnak és a cionista eszme érdekében szóval és tettel mindig közbelepett. Kijelentette, hogy Palesztinából zsidó államnak kell lennie és az országot vissza kell adni a zsidó népeknek. A népgyűlésen jelenlévő zsidók, de a többi résztvevők is élénk helyesléssel és megelégedéssel fogadták a kormányzójelölt kijelentését.

— A zsidó munkásság működése Palesztinában. Jeruzsálemből táviratozzák: A zsidó munkásbank most tette közzé 1921 november harmincadikától 1922 május harmincadikáig tartott féleves működéséről szóló jelentését. A jelentés szerint a bank ez idő alatt közmunkálatok előjára 26,504,282 egyiptomi fontot, a városi szövetkezetek részére 8275,900 egyiptomi fontot, mezőgazdasági csoportok részére 23,552,350 egyiptomi fontot, különböző intézmények részére 1,790,035 egyiptomi fontot folyósított kölcsönként, összesen 60,122,567 egyiptomi fontot, mely összegből 27,669,453 font már meg is térült. Az első félév tapasztalatai megmutatták, hogy a bank tényleg évente négyszer forog meg és hogy minden négy fontnyi befizetett részvényre megadja a lehetőséget a

Minisztertanács és bankett Brassóban

Az igazságügyminiszter, külügyminiszter és a belügyminiszter reszortjuk aktuális kérdéseiről

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Távirat nyomán jelentette az Uj Kelet, hogy a miniszterek erdélyi körútkjuk alkalmával Brassóban minisztertanácsot tartottak. A brassói minisztertanácsról és az ezt követő bankettől ma a következő tudósítást kaptuk:

Brassó, július 27. Tegnap délután fél 6 órakor másfél órai késéssel érkezett a minisztereket hozó különvonat a pályaudvarra. A minisztereket a prefektus és a polgármester, valamint a helyőrségi parancsnok fogadták.

Este 8 órakor kezdődött a minisztertanács a vármegyeház nagytermében.

Az egész tanácskozás csak 10 percig tartott. A minisztertanács lefolyásáról eddig hivatalos kommuniké nem adtak ki. A minisztereket megostromló újságírók sem tudtak információkat kapni a tanácskozás tárgyáról.

A miniszterek Brassóba Fogarásról érkeztek, ahol résztvettek a város közelében levő Sárkány közlegő földosztásánál. Itt 800 hold szántóföldet és 300 hold legelőt osztottak fel.

Tegnap este a minisztertanács után bankett volt, amelyre meghívták a város előkelőseit és az újságírókat is.

Az első pohárköszöntőt Sulica prefektus mondta, majd a város polgármestere üdvözölte a vendégeket, mire Bratianu miniszterelnök tartott hosszabb beszédet. Mindenekelőtt üdvözölte a megjelenteket, megköszönte az ünnepélyes fogadtatást, majd

a korrupcióról beszélt,

amely a régi kormány büne. A liberális kormány legfőbb feladata Nagyromániát olyan állammá kiépíteni, amelyben minden polgár nemzeti és különbség nélkül jól érzi magát. A miniszterelnök beszédét lelkes taps követte.

A bankett folyamán egy újságíró beszélgetést folytatott Florescu igazságügyminiszterrel több érdekes napirenden lévő ügyről.

Az erdélyi magyarságról az igazságügyminiszter a következőket mondta:

— Tapasztalataim szerint az erdélyi magyarok és székelyek nagyon jólelkűek, csak az intellektuelek ellen van kifogásom. Én magam — mondotta Florescu — annyira megkedveltem a magyar nyelvet, hogy hozzáfogtam a megtanulásához. Hogy annyira ragaszkodom a román nyelvhez, ami miatt annyi támadásban is van részem, természetesen. Elvárhatom, hogy a köztisztviselők négyéves inpérium után tudják kifogástalanul az állam nyelvét. Vegyünk példát Franciaországról, Elzász-Lotharingiában egyetlenegy köztisztviselő sincs már, aki nem tudná perferkál az állam nyelvét.

A beszélgetés során egy bukaresti újságíró is az asztal mellé ült és elmondta az igazságügyminiszternek, hogy a Korona szállóban lakott, de a szállodatulajdonos mikor megtudta, hogy a miniszterek érkeznek, kilakoltatta és nincs szállása. Florescu erre azt válaszolta:

— Ha tudtam volna, hogy miattunk kiteszik önöket a szobáikból, inkább a vonaton aludtam volna.

banknak arra, hogy egy-egy újabb bevándorlónak kölcsönt adjon egyszintenciája megalapítása céljából. Ha a banknak sikerülni fog — mondja a jelentés — a folyó év leforgása alatt részvényfőjét kétszeresére felemelni, akkor a bank kölcsöntök útján kétszer újabb bevándorlót fog tudni foglalkoztatni és egyszintenciához juttatni.

— Ülésezik a kolerabizottság. Bukarestből jelentik: A járványbizottság ma ülést tartott, amelyen a koleráról szóló jelentést hallgatták meg.

A beszélgetésben résztvett Trifu budapesti főkonzul is, aki a nyelvita folyamán felméllette, hogy a németek 1870-ben tüzzel vassal németesítették Elzász-Lotharingiát.

Egyik román újságíró megemlítette, hogy a magyarság nem fogékony az idegen nyelvek iránt: a 48-as idők után minden kényszer dacára sem tudták elsajátítani a német nyelvet. Élénk vita után a miniszter kifogástalan magyarsággal bucsúzott az újságíróktól:

— Isten áldja meg.

A miniszter közvetlen modora rendkívül jó hatást tett az újságírókra.

A külügyminiszter a magyar-román viszonyról

Duca külügyminisztert is megintertjülvolták az újságírók, Románia jövő külpolitikája iránt érdeklődtek nála.

— Románia külpolitikája — mondotta a miniszter — szilárd alapon nyugszik és ebből egyhiszem mindent megérthet.

— De mégis, milyennek látja a helyzetet a hágai konferencia után?

— Sajnos a hágai konferencia nem hozta meg a kívánt eredményeket. Ami az oroszokkal való viszonyunkat illeti, — folytatja a külügyminiszter — hangsúlyozom, hogy az orosz kormánnyal nem folytatunk sem gazdasági, mégkevésbé politikai tárgyalásokat. Ugyanezt mondhatom Magyarországról is. Mi a legjobb viszonyban akarunk élni szomszédainkkal. A Magyarországon levő román foglyok miatt van némi differencia közlünk és Magyarország között. Ehhez hasonló kisebb sűrűdások gyakran előfordulhatnak szomszédállamok között. Körülbelül 45 magyar fogoly várt kicserélésre, de van közöttük kilenc olyan, akiket nem adhatunk ki.

— Ki hívta be a románokat Budapestre a kommun bukása után — vetette közbe az újságíró.

A külügyminiszter erre a kérdésre mosolyal válaszolt.

Mit mond a belügyminiszter

A brassói „Világosság” munkatársa a besszarábiai ismert azék ügyben kért felvilágosítást Vaitoianu belügyminisztertől.

— Jelentést a vizsgálat lefolyásáról még nem kaptunk, de mert is merjük a vizsgálatot vezető ügyészt, nem kélekedhetünk annak partailan lefolytatásában.

Majd a Magyar Szövetség beállításáról, illetve újabb engedélyezéséről tett fel néhány kérdést az újságíró.

— Nem tarthatjuk, — mondotta a belügyminiszter — hogy a kormány és az állampolgárok közötti viszonyba akármilyen szövetség is éket verjen. Már pedig a Magyar Szövetség ezt tette.

Néhány külföldi lapnak az országba való behozatalának eltiltásáról esett szó azután szó. Van-e remény arra, hogy ezek a lapok ismét árusíthatók lesznek az országban.

— Azok a lapok egyáltalán nem tetszenek nekem — felelte Duca.

Ezzel a miniszter és az újságíró eszmecsereje végetért.

— Egy-két hitvány zsidó. Budapestről jelentik: Nádassy országos államrendőrségi főkapitány egy új budapesti rendőrkapitány beiktatási ünnepsége keretében a napokban szükségét érezte egy kis politizálásnak. Bizonyára teljes eredménnyel. Sikerült neki a rendőrök elméjében összezavartatni a szociáldemokratákat — akiket kormánya beinvitált a nemzetgyűlésbe — a kommunisztákkal, a kommunisztákat a zsidókkal. „Egy-két hitvány zsidó nem fogja kezünkől kicsavarni a zászlót” — ezeket mondotta. Ez jól fest:

rend legelőlegfőbb órének száján, rendőrök előtt, akiknek a zsidókat ép úgy meg kell védeniük, mint a nemzsidókat. De most már tudják, hogy nem kell. És ez is konzolidáció Magyarországon és nyilván befejezése annak a tervbevett programnak, mely a rendőrséget függetleníteni akarja a politikától?!

— A kolozsvári felső kereskedelmi iskola magyar tagozata nem szűnt meg. A kereskedelmi akadémiáról közölt újságírók a közönség egy része tévesen értelmezte. A két évfolyamu kereskedelmi akadémia megszűnt, ellenben a felső kereskedelmi iskola magyar tagozata továbbra is fennmarad. Ennek az első osztályába a négy polgári vagy gimnáziumi osztályt végzett tanulók beiratkozhatnak. Az I. osztályba csak 40—45 tanuló vesznek fel. Az iskola a str. Sugana (Bartha Miklós- és a Kendi-utca) sarkán lévő épület emeletén van. Előjegyzéseket naponta 11—12 óra között eszközölnek. Az évi tandíj 154 lei.

— Szerszámokat szállítanak Palesztinába. Newyorkból jelentik: Az elmúlt napokban újra egy gőzhajó indult el Palesztinába szerszámokkal és gépekkel megrakva, melyeket a zsidó munkások részére visznek. A rakomány negyven nagybuzabású gép mellett ekékből, kézműves szerszámokból, vetőgépekből áll, melyeket a zsidó szövetkezeti földmunkásoknak küldöttek Amerikából.

— A Természetbarátok Turistaegyesülete július 30-án, vasárnap, családias jellegű kirándulást rendez a Bükk-erdőbe Útrány tetejéig. Találkozás reggel 8 órakor a Berossányi turistabáznál. Vendégeket szívesen lát az egyesület. Élelemről mindenki gondoskodik.

— Szerzetes mint rablóvezér. Belgrádból jelentik: Tegnap szállították a belgrádi rendőrségre Dél-szerbiából Ilicé Janicsir szerb kolostorfőnököt, akit már 1914-ben rablás miatt 14 évi börtönrre ítélték. A kolostorfőnök egy rablóbanda élén állott és több rablógyilkosságot követett el.

— A jugoszláv parlament tárgyalja az amerikai kölcsönt. Belgrádból jelentik: A parlamentben tegnap kezdtek meg a Bler csoporttal kötött amerikai kölcsönjavaslat tárgyalását. A kormány megígérte a szükséges intézkedéseket, hogy az összes kormánypárti képviselők állandóan Belgrádban tartózkodjanak, mert a kölcsönt könnyen leszavazhatják. Az ellenzéki pártok ma konferenciát tartottak, amelyen elhatározták, hogy még egy utolsó kísérletet tesznek a kölcsön megbuktatására. Amennyiben az ellenzék utolsó kísérlete meghiúsulna, az ellenzéki pártok kivonulnak a parlamentből és a kölcsön megkötéséről, amelyet Jugoszlávia érdekei ellen valósnak tartanak, a felelősséget a kormányra hárítják.

— És a meggörbödött kiegyenesedik, S. J. Agnon gyönyörű héber regénye Sas László fordításában magyarul is megjelent. Az igaz-vérig zsidó regény, amely a Kadima kiadásában megjelenő héber írók sorozatának első kötete, az Uj Kelet könyvosztályánál megrendelhető. Bolti ára 30 lei, előfizetők 25 leiert káppák a csinos kiállítású könyvet.

Uj ékszerüzlet! Uj ékszerüzlet!

Órák Arany
Ékszerek Ezüst
Mindennemű Ujdonságok
Ajándéktárgyak
legelőcsőbb bevásárlási helye

H. S. Braunfeld
Fenyő és Braunfeld
cég volt belfagjának modern ékszerüzlete
Cluj, Piata Unireii 15. (v. Dobó-féle helyiség). — Telefon 6—43.

Az új veszélyesség

A Malommal

venia

Az Uj Kelet

beszélgetésben

liberálisoktól

akkor rámutat

olást nem

am a fogya

dekeit. Az

mában meg

abban fogl

„Monitoru

tés felfogás

termésrende

erempontjáb

A buz

A közlem

ügyi minisz

vezetésének

vezon buza

és a terme

mális áron

minőzetet

mivel joga

prémiumot

átvétel

és a vázár

malmo

riszafizeti

Azokban

káppák meg

szőlő buzab

félsze listet

járta. A had

előttainak

am feltétel

az étezet le

Azok a t

és a mal

államnak ad

lei prémium

szavai, hogy

ból felhalmo

konzonőzet

ót a spekulá

koré rendlé

tekik. A kez

zárkózó inté

következnek

szokra érvén

térium felsz

Morszilót és

malomszövet

malomokról p

és azt terjes

telelmügyi m

A minisz

tóra, egy a

és kenyér ár

rendszert le

vezetőiket a

piják meg,

kedelemügyi

A listhivi

az alábbi m

száralék cu

listes table

és nélkül: b

list részere

tizenöt ban

tekeltiszt ré

lei ötven bat

szék korpá

mélkül és

fehér és fek

előjárásága

szed. Az u

betűlag augt

augustus e

Mit aka

A keny

n malomszö

szék az ilot

ben a köve

az alábbi in

1. Isme

hivatalos t

engere ere

az új buza

sék be.

A hadser

osak egy

nyerliszt

rend

Hogy a fog

szék kitéve

Az új termésrendelet veszélyezteti a lakosság lisztellátását

A Malomszövetség memorandummal és sürgőnnyel intervenál a kormánynál

Az Uj Kelet tudósítójától

Az Uj Kelet néhány nappal ezelőtt hosszabbban foglalkozott az újonnan kibocsátott termésrendelettel és már akkor rámutattunk arra, hogy a rendelet nem képviseli sem a termelők, sem a fogyasztók, sem a malmok érdekeit. Az „Argus” július 23-iki számban megjelent közlemény, bár az abban foglaltak még nem jelentek meg a „Monitorul Oficial”-ban, megerősítettség felfogásának, amely szerint az új termésrendelet végrehajtása a közellátás szempontjából keresztláthatatlan.

A buzaifzetés módosítai

A közlemény szerint a földművelésügyi miniszter megállapította a buza lisztelés módosításait. Eszerint egy vagon buza után ötezer lei prémiumot kap a termelő a huszonöt ezer lei maximum ár felett. Tehát a termelő harmadéva jobbat ad egy vagon buzáért, mivel joga van követelni az ötezer lei prémiumot is a vevőtől. Az állam az általa vásárlásra jogosított személyeknek, malmoknak és a hadseregnek az ötezer lei prémiumot. Azonban a malmok csak az esetben kapják meg az ötezer leit, ha a megvásárolt búzából megfelelő mennyiségű lisztet átadnak a fogyasztás céljára. A hadseregnek és az állam megvásárlásának a pénzügyminisztérium mindegyik feltétel nélkül azonnal visszafizeti az ötezer leit a buza megvétele után.

Azok a termelők, akik termésüket nem a malmoknak, hadseregnek vagy államnak adják el, elesnek az ötezer lei prémiumtól. Ha a termelőről bebizonyosodik, hogy a búzáért spekuláció céljából feleltetve, készleteit vagononként huszonöt ezer leies áron elrekvirálják és az állam spekuláció elleni törvényi intézkedéseivel szemben nem lépnek fel, a kenyér és liszt forgalmára vonatkozó intézkedések — melyek alább következnek — csak a hengeremalmokra érvényesek. Eösből a minisztérium felajánlja a romániai Sindicatul Agrarilor és az erdélyi és bánáti malomszövetséget, hogy a belföldi malomokról pontos kimutatást készítsenek és azt terjesszék az ipar és kereskedelemügyi miniszterhez.

A miniszter az egész ország területére, úgy a lisztivonatára, mint a liszt és kenyér áraira vonatkozólag egységes rendszert létesít. A plusz és mínusz variációkat a helyi előjárások állapítják meg, melyeket az ipar és kereskedelemügyi miniszter hagy jóvá.

A lisztivonatára vonatkozó rendszert az alábbi módon állapították meg: öt százalék cukrászati fehér liszt, griz és lisztos tableták részére, maximális ár nélkül; husz százalék fehér zsemleliszt részére, kilogrammként öt leit tizenöt banis árral; ötven százalék feketeliszttal részére kilogrammként három leit ötven banis áron; huszonhárom százalékos korpára, egyelőre maximális ár nélkül és két százalékos veszteség. A fehér és feketeliszttal örlésnél Bukarest előjárása kilogrammként öt banis szed. Az új kenyérrendszer előrelátástilag augusztus elsején, de legkésőbb augusztus első napjaiban lép életbe.

Mit akar a malomszövetség?

A kenyérrendszerrel kapcsolatban a malomszövetség memorandummal fordult az illetékes minisztériumhoz, amelyben a következő három proposícióban az alábbi intézkedések megtételét kéri:

1. Ismerteti a malomszövetség a hivatalos terméstatistikát, melynek alapján eredménye alapján kéri, hogy az új buza és rozs kivétel szüntessék meg.

A hadsereget és a lakosságot csak úgy lehet olcsó és jó kenyérral ellátni, ha a jelenlegi rendszert visszavonják.

Hogy a fogyasztó tömegek ne legyenek kitéve kiszákmányolásnak, ajánlja

a malomszövetség, hogy a kenyérlisztre olcsó maximális árat állapítsanak meg. Ezzel szemben a luxus és fehér lisztet belföldön szabadon lehessen értékesíteni és annak kivételét tegyék szabaddá a minisztérium által megállapított méltányos kiviteli díj mellett. Ez az intézkedés a következő eredményekkel járna:

a) A termelő nem lenne kitéve semmiféle rekvirálásnak, árujárt jutányos árat kapna és ennek következtében földjét jobban művelés meg és nagyobb területeket venne be buzával.

b) A hadsereg és a közönség el lenne látva jó és olcsó kenyérliszttel.

c) A malmok rekonperzálának megukat a drága terményárakért külföldön eladott luxuslisztből.

d) Az államnak tekintélyes bevételei volnának a kiviteli és vámilletékekből.

2. A malmok kötelezik megukat, hogy

a) hadsereg és a közönség ellátására a kormánynak ingyen kenyérliszttel bocsátanak rendelkezésére

abban az esetben, ha a kormány minden egyes leszállított egy vagon kenyérliszttel ellenében szabad kiviteli engedélyt ad két vagon luxuslisztre. Ezt az indítványt csak a belföldi szabadkereskedelem esetén tartják fenn, addig amíg tartanak a múlt termésből megmaradt fehér liszt tartalékok.

3. Abban az esetben, ha a kormány köteles adóssága fejében Svájcnak és Franciaországnak búzáért szállítani, a malomszövetség a következő feltételeket ajánlja: Engedjék meg belföldön a szabadforgalmat és adjanak kiviteli engedélyt a rendelkezésükre álló fehér lisztre. Minden falu kötelezzék, hogy adjon át a kormány közegeinek, a kooperatívák-

nak maximális áron az összbuza-termésből hektáronként husz kilogrammot, ugyancsak a malmok tizszázalékot az effektív örlésből.

Az így összegyűlt mennyiségekkel a kormány fedezheti Franciaországgal és Svájjal fennálló kötelezettségeit

és ezzel szemben megtilthat bármilyen buza és rozskivitel. A malomszövetség statisztikával bizonyítja, ha szabaddá tennék a fehér liszt kivitelét, a belföldi fogyasztás nem szenvedna kárt, mert kétszázötvenezer vagon termésre számíthatunk. A tavalyi tartalék ötvenezer vagon tesz ki, úgy, hogy háromszázötvenezer vagon buza áll a kormány rendelkezésére.

Az új termésrendelet következményei

E memorandumon kívül a malomszövetség tegnap a következő táviratot intézte a miniszterelnökséghez, a kereskedelemügyi, földművelésügyi és pénzügyminiszterekhez:

Ama hírekkel szemben, melyek szerint rekvirálásra számíthatunk, megállapítottuk, hogy a Bánát és Körösvidék buza-termése rossz. A termelő a búzáért háromszáz lei maximum árért nem adja el, inkább feléti állataivál. A kormányrendelet veszélyezteti a buza-ellátást. A malmok buza nélkül állanak és a lakosság néhány nap múlva liszt nélkül marad. Kérjük a kormány sürgős segítségét, mert különben a malmok minden felelősséget elhárítanak maguktól.

A malomszövetség fenti memorandumja és távirata élénk fényt vet az erdélyi és bánáti helyzettel ismeretlen bukaresti miniszterek terméspolitikájára. Reméljük, hogy a kormány az utolsó percben megváltoztatja a rendeletet, amelynek végrehajtása a lakosság ellátását súlyosan veszélyezteti.

Zsidó királlyal riasztják a lengyeleket

Antiszemita hírek sir Leonard Montefiore össeesküvéséről. A pogrom-sajtó a Joint ellen lázít

Prága, július 22.

Hallatlanul ostoba és gonosz rémhírekkel izgatják hetek óta a lengyel parasztokat. A rémhíreket az antiszemita szervezetek terjesztik, hogy újabb pogromokra uszítsák a fekete százakat. Azt a vádat korácsolják a zsidók ellen, hogy

A Joint Distribution titkos egyezséget kötött a londoni ukrán zsidók szövetségével abból a célból, hogy zsidó királyt ültessenek az üres lengyel trónra és örökös rabszolgá-sorba vessék a nemes lengyel népet.

A nemes lengyel nép, amely annyi nemtelen tettel írta bele nevét a történelembe, kimondhatatlan gyönyörűséggel szívja magába ezt a mérges fantaszikumot. Tetszik neki ez a mérhetetlen ostobaság, mert rekonosított tart a népfantázia kiesapongó bányuságaival és mert fel lehet vele forralni a szenvedélyeket. A lengyel nép nem válogatós. Véres bosszúkat kitaláltak az ukrán urügyet elfogad Terroristák és huligán bércekek járják be a falvakat és ezrével szórják szét a „Gazetta Warsawszka”-t, amely perverz gyűlölettel lázít a zsidók ellen. A parádósi demokratáknak ez a lapja irányítja a pogrom-haagulatot, a vádat is ő koholta és engesztelhetlen kitarással lepeli le a „borzalmos” össeesküvést. A falu népének, amely olvasni nem tud, ügynökök olvasdák fel a pogromszöveget, vagy pópák a szöszékről. A vilnai katedrálisban az elmúlt vasárnapon egy Michalszki nevű szerzetes az evangélium helyett a „Gazetta Warsawszka”-ból olvasott fel a híveknak, aztán felszólította őket, hogy rázzák le magukról a zsidó igát, mert szörnyű sorsot szánt nekik az anti-

krisztus. Irtózatos képet festett a jövőről. Hegemóniára törnek a zsidók és zsidó királyt akarnak adni a lengyel népnek.

— Ne gondoljátok, — mondta — hogy ezt az ocsmányi szándékot meg nem valósíthatják. Ha összefognak, minden keresztláthatanak. Emlékezzetek csak. Volt már zsidó király a lengyel népnek és ha nem vigyáztok, megisméllődhetik ez a gyalázat. Lengyelek, ezetekben tartózatok ama Saul zsidót, aki egyszer beszennyezte már a lengyel királyok szent trónusát.

Ama Saul zsidó, akit kísértetnek idéztek fel a ravasz szerzetes, valóban a lengyel trónt bírta valamikor. Saul Wohl-Katzenelbogen-nak hívták. A jiddis és héber irodalomban hárszár Mekuca név alatt szerepel. A lengyelek királyja volt ez a rabbi Saul, de csak huszonöt évig. Erről persze hallgatott a szerzetes, azt sem mondotta el, hogy nem a zsidók tették meg lengyelek királyának, hanem a polyák arisztokraták, csak azért, hogy fitogtassák a hatalmukat és a megrámtitott trónpredanséktól dusbabb bírt csikarhassanak ki a lengyel koronáért.

A prédikáció kimondhatatlan igazságot keltett. Michalszki szerzetes valóságos apokaliptikus megírására őt bérlették fel a „Gazetta Warsawszka”-t, hogy egy hamis királypucsal egy igaztól terejék el a közfigyelmet. Azzal is számítottak, hogy mint országmentők léphetnek fel, ha a zsidó királytól való rémület már nagyon elgyötörte a közhangulatot. Mert ekkor azt mondhatják majd, hogy Lengyelországot csak a keresztény királyság visszaállítása mentheti meg a végveszedelemtől. A köztársaságiak szigorú vizsgálatot követelnek.

Nagyhatalmu zsidó politikusok megvesztegettek vezető állásban lévő kormányközegeket és olyan államcsínyt koholnak, amire nem volt még példa a keresztény államok történetében. Zsidó kézbe akarják átjatsznani a lengyel szent koronát. Lengyelek, ébredjétek!

Ezután a bevezetés után elmondja, hogy az össeesküvés hónapok óta titkos tárgyalásokat folytatott, Londonban már ki is dolgozták az államcsíny egész tervvezetét és azt a lengyel végrehajtóbizottság elfogadta. A terv szerint

előbb a gazdasági hegemóniát ragadja magához a zsidóság, aztán a politikai és fegyveres hatalmat, hogy megváltoztassa az alkotmányt. A zsidó organizációk száz milliárd lengyel márkát szavaztak meg erre a célra.

Az össeesküvésben — folytatja hazu részeit a „Gazetta Warsawszka” — részt vesznek a világ leghatalmasabb zsidó organizációi, legelső sorban a „Joint Distribution”, aztán az „Ukrán Zsidók Szövetsége”. Londonban és a „Zsidóságok világ-konferenciája”. A szövetség élén állanak

sir Leonard Montefiore Londonból, a legtöbb angol miniszter kebelbarátja és Lehmann multimilliárdos Newyorkból. Az össeesküvés sir Leonard Montefiore-nak ajánlották fel a koronát. A zsidó nagyur még nem határozott.

Az egész förtelmes hazugságban ez az egyetlen igazság. A zsidó nagyur valóban még nem határozott. A zsidó nagyur még meg ezután se fog határozni ebben az ügyben, akarhogy hiteti is a „Gazetta Warsawszka”, hogy előbb-utóbb megteszi. A pogromlap maga is érzi már, hogy a maszlag, amit a lengyel a népek beadott, túlságosan nyers és talán még az együgyű parasztkoponyák sem fogadnak be ekkora valószínűlétséget. Külön röpdudulákon ezért elfogadható realitásokkal önti fel a pogromkölteményt. Azt meséli, hogy sir Leonard Montefiore híres angol genealógusokkal elkészítette a családfáját, mert történelmi jogon akarja leigazni Lengyelországot. A drágán megfizetett tudósok kimutatták, hogy Montefiore egyenes ágon való leszármazottja Saul Wohl-nak, az egy-napos lengyel királynak és így erre alapítja majd az esetleges trónkövetelést.

A lengyel állapotokra jellemző, hogy hetek óta folyik ez az ostoba uszítás, pogrom-düh forr az elbutított lelkekben és a kormány az újat sem mozdítja meg, hogy a veszedelmekkel fenyegető kirobbanást megelőzze. Még ennél is jellemzőbb, hogy a zsidóság is hallgat és az ördög uszítás elfojtására meg sem mozdult még. Annál nagyobb a felháborodás a köztársaságiak között. Itt azt mondják, hogy az alaváló hajszja mögött a monarchisták leselkednek, a zsidó király rémlátásos apokaliptikus megírására őt bérlették fel a „Gazetta Warsawszka”-t, hogy egy hamis királypucsal egy igaztól terejék el a közfigyelmet. Azzal is számítottak, hogy mint országmentők léphetnek fel, ha a zsidó királytól való rémület már nagyon elgyötörte a közhangulatot. Mert ekkor azt mondhatják majd, hogy Lengyelországot csak a keresztény királyság visszaállítása mentheti meg a végveszedelemtől. A köztársaságiak szigorú vizsgálatot követelnek.

WINTER A. és Társa Rt.

első szegedi mechanikai
kefégyár lerakata és képviselő
selejte Nagyrománia részére:
Haas Józsefnél
Brassó, Kapu-utca 12. Mindenféle
keféáruk, ecsetek és meszelők
kizárólagos nagybani eladása!
4242-1

Uj ékszerüzlet!
ny
Züst
Ujdonságok
gygak
árlási helye
unfeld
aunfeld
agjának
erüzlete
15. (v. Dobó-
elefon 6-43.

KÖZGAZDASÁG

Mi okozta az állatkontingentálási „visszaéléseket”

A kormány újra megállapította a belső kvóta leadási helyeit

Az Új Kelet tudósítójától

Az állatkontingentálással kapcsolatos visszaélésekkel foglalkozik napok óta a romániai sajtó. Míg a megindított vizsgálat világosságot nem derít a kisos ügy valamennyi részletére, nem prejudikálunk. Azonban bizonyos, hogy a zavarok egyik legfőbb oka maga a kiviteli rendelet volt, amelyet szakértők és az érdekeltek meghallgatása nélkül bocsátott ki az ipar és kereskedelemügyi miniszter. Ismeretes az állóállat kivitelre vonatkozó rendeletnek az a része, amely ötven százalékos kontingens leadását követeli a belföldi fogyasztás céljaira. A rendeletnek ez a homályos szakasza vált minden zavar és visszaélés kútjává. A rendelet nem precizította a leadás helyét. A hatóságok, mint az exportőrök ezerféleképpen kommentálták a rendelet idevonatkozó paragrafusait és ennek tulajdonítható, hogy a „visszaélések” legnagyobb része nem is visszaélés, amint az a lefolytatandó vizsgálat után ki fog tűnni, hanem a zavaros rendelet meg nem értéséből származó ténykedés.

Az állatkiviteli rendelet ellen a nagyközönség és az exportőrök körében felmerült legjelentékenyebb kifogás az, hogy míg a kontingens leadása súlyos terhet ró az exportőrre, a nagyközönség is károsodik, mert a Bukaresti favorizáló rendelet a kontingens legnagyobb részét a főváros számára köti le és ezáltal az erdélyi és bánáti városok husellátása ninos biztosítva. Bár a rendelet megengedi, hogy a kontingens bizonyos százalékát egyenlő részre elosztva néhány erdélyi városnak is leadhassák az exportőrök, ez a gyakorlatban kivihetetlen, mert az exportőrök üzemi költségei azáltal, hogy a kontingens az ország különböző városaiban kell leadni, tetemesen megnövekedik. Az erdélyi és bánáti állóállat kiviteli szindikátus vezetősége tehát a napokban memorandumban fordult a kormányhoz, amelyben rámutatott a rendelet nehézségeire és kimutatta, hogy a visszaélések nem szűnhetnek meg addig, míg jelentős változás nem történik a rendelet szövegén.

Az ipar és kereskedelemügyi miniszter a szindikátus memorandumára hosszabb átirattal válaszolt, melyben közli, hogy a memorandumban foglalt kérések nagyrészt méltányosnak találta és ezért megengedi, hogy az erdélyi és bánáti hivatásos exportőrök a leadásra szánt állatmennyiséget Kolozsváron vagy Brassóban leadhassák és az itt kapott certifikát alapján a permissz Bukarestben ellenvetés nélkül kiadják.

Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter legújabb rendelete lényegesen megjavítja a helyzetet és reményt ad arra, hogy a közeli hetekben komolyan konszolidálódni fog az állóállatkivitel fontos problémája. Bár a szindikátus a minisztériumhoz intézett memorandumban Nagyvárad, Arad és Temesvár részére is kérte a kontingens leadásának engedélyt, a miniszter érthetetlen okokból ezt nem engedte meg. Tudomásunk szerint az érdekeltek újól megpróbálkoznak azzal, hogy ez a három város is átvehesse a leadásra szánt kontingens, mert csak így lehet Erdély és Bánát ipari és szellemi gépontjainak husellátását biztosítani. Munkatársunk kérdést intézett ez ügyben az erdélyi és bánáti állóállat-szindikátus egyik vezető tagjához, aki a következőket mondta:

— A kereskedelmi- és ipari minisztérium legújabb rendelete komoly lépés a helyzet teljes tisztázása felé. Azt hiszem, néhány napon belül Nagyvárad, Arad és Temesvár részére is megszerezük a leadás elfogadására szükséges engedélyt. A szindikátus így is jelentékeny ered-

ményt ért el, nemcsak a hivatásos exportőrök, hanem a nagyközönség szempontjából is, mert az erdélyi exportőrök ezután közvetlenül Brassóban, vagy Kolozsváron adhatják át az egész kontingens, miáltal a két város zavartalan husellátása teljesen biztosítottak látszik.

Ha az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium Arad, Temesvár és Nagyvárad részére is biztosítja a kontingens, úgy Erdély és Bánát husellátása lényegesen megjavul és megszűnnek a különben elkerülhetetlen szándékos vagy véletlen visszaélések.

Belföld

(x) Tolatásra automatikus benzinmozdonyokat alkalmaz a CFR Bukarestből jelentik: A közmunkaügyi minisztérium rendeletére a főbb vasúti gépontokban érdekes kísérleteket végeznek automatikus benzinmozdonyokkal. A benzinlokomotivokat a vagonok tolatására használják fel a nagy pályaudvarokon. az eddigi tapasztalatok szerint kitűnő eredménnyel. Ezekkel a mozdonyokkal tíz tonnas vagonokat óránként 52 kilométeres sebességgel is sikerült továbbítani. A közlekedésügyi minisztérium most több ilyen mozdonyt bocsát forgalomba, mert az általuk elért megtakarítást a fűtőanyagban igen lényegesnek találta. A benzinmozdonyok alkalmazása által jelentős számú gélokomotív szabadul fel a CFR. vonalain.

(x) Kik kaptak iparfejlesztési kedvezményt. A nemzeti ipar védelméről szóló törvény alapján a kereskedelemügyi minisztérium legutóbb a következő vállalatok részére adta meg az iparfejlesztési kedvezményt: A nagyváradai „Popauti-Bratesana fatermelési vállalat háromszéki telepe”, a zernesti papírgyár részvénytársaság, a marosvásárhelyi Bürger Albert sörgyár, a nagyváradai Moscovics szesz- és élesztőgyár, a brassói megyei alsótemesi „Sacelele” gőzfűrész rt., az aradi Flóra rum- és likörgyár.

(x) Mely vállalatok kaptak negyvenöt százalékos vasúti tarifakedvezményt. A CFR vonalain a negyvenöt százalékos tarifakedvezményt a következő cégek kapták meg újabban: Kaliser és fia gépalkatrész gyár Csernovitz, Erdélyi textilárnyaggyár Kolozsvár, a kraszszórény megyei „Margina” faszéngyár, Mairovic M. és fia épületfa telep Radna, Arad megye, Intreprinderile Forestiere Rom. Kolozsvár, Union John, Klein szenior butorgyár Nagyszeben, Banca Unionea Ardeleana Nagyszeben, Nagyszebeni szappangyár, Connerth Walter butorgyár Nagyszeben, Kraft W. nyomdával Nagyszeben.

(x) A román állami bonok olasz és belga tulajdonosai pert indítottak Románia ellen. Bukarestből jelentik: A római és bruxellesi román kereskedelmi konzulátus arról értesítette a kormányt, hogy a román állami bonok olasz és belga tulajdonosai pert indítottak a román állam ellen. Az olasz és belga tőzések birtokában lévő bonokat ugyanis Románia nem volt hajlandó beváltani, mert a békeszerződés előírása szerint a bontulajdonosok nem tudták igazolni bonjaik eredetét. A kormány átiratban arra kérte az olasz és belga kormányt, hassanak oda, hogy alattvalóik respektálják a békeszerződés rendelkezéseit. Addig is, míg a konfliktus elintézését nyer, a román kormány megtiltotta, hogy román kereskedelmi hajók a belga kikötőkbe befussanak.

Külföld

(x) Szabad a dinár, kivétel Jugoszlávia megjavítja valutáját. Belgrádi tudósítónk írja: A jugoszláv pénzügyi szakértők tegnap a pénzügyminisztériumban konferenciát tartottak, amelyen Kunamudi pénzügyminiszter is résztvett. A szakértők a dinár javításáról tanácskoztak. A

pénzügyminiszter kijelentette, hogy ezentúl főleg arra fog törekedni, hogy megkönnyítse a dinárnak külföldre való kivitelét. A külföldi kereskedők, aki jugoszláv árut vásároltak, vagy Jugoszláviában árut eladtak, szabadon rendelkezhetnek ezentúl követeléseikkel és a dinárt ki is vihetik az országból. A külföldi kereskedők Jugoszláviában levő követeléseit 600 millió dinárra rugnak, amely összeg felett eddig a devizarendület miatt nem diszponálhattak szabadon. A pénzügyminiszter javaslatát az értszakszlet egyhangulag elfogadta. Az új intézkedéstől a dinár emelkedését várja.

(x) Hausse a külföldi szeszpiac. Míg Romániában a kereslet hiánya miatt a szeszpiac pangása tartós, külföldi jelentések szerint a Balkánon és nyugati államokban erős hausse uralkodik. Magyarország az utolsó 2 hónap alatt mintegy 300 vagonot exportált külföldre 120 K-ás árrban. A belföldi fogyasztásban a kartelet szabályozza az árat és bár a készletek igen jelentősek, 180-200 K a magyarországi szesz ára. A mutatózó hausse az amerikai szeszszekszetek bifogyásával van összefüggésben. Érdekes jeleség, hogy újabban Jugoszláviába mellaszt importálnak Amerikából. A mellaszt, amelyet igen olcsó árrban hoznak át a tengeren, a jugoszláviai gyárak dolgozzák fel szeszé.

(x) Zürichi zárlat, július 27. Márka 101, szokol 1200 magyar korona 35, osztrák korona 175, bélyegzett 2.

(x) Budapesti valuták: Bukarest 975, Berlin 295, Prága 36, Zürich 297, Bécs 418.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Péntek: 5 óra: A detektív király. Második rész: Megoldott rejtély. (Olcsó helyárakkal) 7 óra: A detektív király. (Rendes helyárakkal) 9 óra: Kerti kabaré. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával)

Szombat: 5 óra: Simplicia. (Látványos filmlegenda Főszereplő Eva May. Olcsó helyárak) 7 óra: Simplicia. (Rendes helyárak) 9 óra: Kerti kabaré. Premier. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával)

Vasárnap: 3 óra: Simplicia. (Olcsó helyárakkal) 5 óra: Simplicia. (Olcsó helyárakkal) 7 óra: Simplicia. (Rendes helyárakkal) 9 óra: Kerti kabaré. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával)

a műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A Magyar Színház kerti kabaréjában ma este teljesen új műsor. Hűvös vagy esős idő esetén a színházban. A kabaré műsorán két egyszerű humorral megírt Karinty-újdonosság, Liptay egy darabja és a népszerű Kőváry: tréfák egyik legjobbjára szerepel. Karinty újdonosságainak címei: „A férj irogat” s szerepeit Táray Böske, Bálint Béla (ki most lép fel először a kerti kabaréban) és Mihályfi László játsszák. „A fénykép”-ben fellép Berky Lili, Gózon Gyula és Oláh Ferenc. Liptay Imrénének „Ott fut a rácson” c. bohózatának főszerepeit Berky Lili, Gózon Gyula, Izó Miklós, Mihályfi László és Oláh Ferenc alakítják. Kőváry újdonosságában, „A kérvény”-ben Bálint Béla és Felhő Ervin mutatnak be két egyszerű figurát. Berky Lili, Gózon Gyula, Bálint Béla, Felhő Ervin új megábrázolással, Oláh Ferenc versekkel, Mihályfi egyszerű új tréfákkal tarkítják a műsört. Az előadásokat Gara Ákos konferálja. Jegyek előre válthatók a színház pénztáránál.

Uránia-mozgó. Pénteken még a fantasztikus Nordisk filmszínű, a Románia fut. Pazar kiállítását, csodaszép természeti és diszletfölvételeit, romantikus, amellet érdekfeszítő mozgalmas mesejét, művészi megjatszását tekintve méltán megérdemli a sikert. Főszerepekben Aage Föns és a Nordisk-filmek dédelgetett starja, Clara Wieth, a szép és rendkívül tehetséges moziszínésznő excellál. Szombat—vasárnap az

Apollo filmvállalat nagyhatású újdonossága, Farkaskaland a hómezőn, regényes történet.

Egyetem-mozgó. Pénteken fut a Detektívkirály második és befejező része, a Megoldott rejtély. Szombat—vasárnap osodás Koszfűmös látványosság, a világhírű May filmgyár műve: Simplicia. Filmlegenda, főszerepben Eva May.

Szinkör-mozgó. Pénteken fut William Baluchet a Detektívkirály második és befejező része, a Megoldott rejtély. A francia Pathé-gyár, melytől évek óta csak a legjobb filmeket látta a közönség, e darabban sem okozott csalódást és a főszereplő Manloy, ki a mesterdetektívet alakítja, csodás ábrázolást nyújt. Szombat—vasárnap monumentális filmet mutat be a Szinkör mozgó. Simplicia filmlegenda fog futni, a May filmgyár remekműve készült alkotása. Főszerepben a bájos Eva May alakítja.

SPORT

Ma tárgyalják

a hat hét alatt felhalmozott óvásokat és fegyelmi ügyeket

— Az Új Kelet tudósítójától —

Nagyfontosságú ülést tart ma délután két órakor a kolozvári sportkerület labdarugó szakosztályának új bizottsága. Az újonnan megalakult intéző bizottság első ülését szerdán este tartotta, dr. Mitter Valér elnöklte alatt. Az ülésen megállapították az intéző bizottság új munkarendjét, amely szerint a bizottság ülésén az egyesületek képviselői személyesen nem jelenhetnek meg és kizárólag írásban érintkezhetnek az intéző bizottsággal. A tagok kivétel a bizottsági üléseken csak a meghívottak vagy beidézettek vehetnek részt.

A szerda esti ülésen előkészítették a ma délutáni ülés programját is. Megerint ma délután fogják tárgyalni az intéző bizottság hat heti szünete alatt felhalmozott fegyelmi ügyek nagyrésztét. Tárgyalásra kerül a Haggibbor óvása kötetkeztében elsőfokon a Haggibbor—Victoria 1:1 eredménnyel lejátszott bajnoki mérkőzés ügye, amely mint ismeretes, Gergely Aladár szövetségi bíró tévedései miatt majdnem botrányba fulladt. Ugyancsak ma tárgyalják a KACB—KAC (2:1) veredéssel befejezett meccsének ügyét is, amely alkalomra az összes érdekelteket beidéztek. A ma délutáni ülésen ezenkívül mintegy husz-huszötöt játékos fegyelmi ügye kerül tárgyalás alá és minden valószínűség szerint mintegy husz játékost fognak felfüggeszteni.

Az intéző bizottság mai ülése elő sportkörökben óriási érdeklődéssel tekintenek, mert alig van sportegyesület, amely a mai döntésben érdekelve ne volna. Mindenesetre örvendetes jelenség, hogy a labdarugó szakosztály intéző bizottsága újra aktív munkába fogott, ami remélhetőleg új irányba tereli a már már szétszűlő kolozvári futball-sportot.

A Haggibbor—Victoria vasárnapi találkozása elő egyre nagyobb érdeklődéssel tekint Kolozsvár sportközönsége. A mérkőzés jegyeire a László-drogériában már eddig is nagyszámú előjegyzés történt és minden jel arra vall, hogy a két kolozvári rivális vasárnapi mérkőzését is rekordközönség fogja végig nézni. A meccsnek az ad különös érdekességet, hogy az elmúlt évi bajnok Haggibbor kerül szembe az idei bajnokság immár kétszertelen győztesével a Victoriával. A nagy izgalomra való tekintettel, amellyel a közönség a mérkőzést várja, kiránatos lenne, ha a mérkőzést erőlyes bíró vezetné, aki biztosítani tudja a fair játékot. A közönség megnyugtatóra szolgálja, ha a meccs vezetését a nagyváradai vagy temesvári szövetségi bíróra bízzák.

Felolós szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Kiadó: RADIMA nyomda és kiadóvállalat BT.
Szerkesztőségi telefonszám 977.

gyhatásu ujd...
hómezőn, regg...
Pénteken fut a...
és befolyás...
ély. Szombat...
tűmös látványos...
filmgyár műve...
főszerepben Eva

nteken fut...
Detektivk...
része, a Meg...
ia Pathé-gyár...
a legjobb...
ég, e darab...
és a főszereplő...
tektívét alakítja...
t. Szombat...
lmet mutat be a...
ia filmlegenda...
gyár reueh...
zerep... a b...
RT
yalják
felhalmozot...
elmi ügyeket

RT
yalják
felhalmozot...
elmi ügyeket

estí tart ma...
zavári sportker...
fályának...
megalakult...
szerdán este...
elnökl...
ták az int...
t, amely...
egyesületek...
nem jelen...
n érintke...
A tsgokon...
csak a meg...
rehetnek...
sen elő...
gramját...
tárgyal...
szünet...
gyek...
Haggibbor...
n a Haggibbor...
énnel...
amely...
r...
m...
edéssel...
nely...
beidéz...
A ma...
vül...
relmi...
len...
játékos...
mai...
érdekl...
n...
erdekel...
vendetes...
akossz...
munkába...
irány...
szlov...
toria...
nagyobb...
sport...
László...
megy...
minden...
svári...
rekord...
m...
ny...
kerül...
és...
nagy...
el...
atos...
ó...
játéko...
A...
szolg...
gyvár...
óra...
MARTON...
kiadó...
szám...
977.

Rumänisch-Palästinische Handels- und Industrie Aktien-Gesellschaft
 Bucuresti — Galati — Jaffa
 Import-Export
 Emigrations- und Transport-Abteilung
 Waren- und Personentransporte nach Palästinensischen und Syrischen Häfen bei vorteilhaftesten Bedingungen. —
 Regelmässige Passagieren- und Warenbeförderung in alle 20 Tage nach Constantinopel, Haifa, Jaffa Alexandrien und
 Beyrouth mittels den Dampfern „CONSTANTA“ und „BUCURESTI“ des S. M. R. — Spezialdienst: III. Personenklasse.
 Informationen und Fahrkarten bei der
S. A. Romanino-Palestiniana Bucuresti, Strada Smardan 43, et. I.
 Galati, Strada Domneasca No. 12. 4295-1

Valutaplaoc Julius 27-én

TÖZSDÉK	Lei	osén kor.	márka	fran. frank	svéjoi frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. márká	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest valuta deviss		380 367	3550 3175	1390 1345	32 3175	735 748	65 48	13 11	722	204	12	320 164	163 164			
Bécs ... valuta deviss																
Prága valuta deviss																
Berlin ... valuta deviss																
Zürich ... valuta deviss		12	100			2405	175	35		165		880	527			
Paris ... valuta deviss													1532			
Budapest valuta deviss	947	3470 3470	288 290	133	292		416		6900							

GANZ villamosági részvényszerzésésig
 Piata M. Viteazul Széchenyi-tér 41. sz. (Széki-palota.)
 Elvállal elektromos világítási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, izzólámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telefon 403. 1280

Mindenemü bádogos és vízvezeték szerelő munkákat legolcsóbban ügyhellyben, mint vidéken vállal 1298
Frisch Samu
 Cluj, Cal. Motilor (v. Moaistori-u.) 143.

Szállítunk prompt ab raktárunk:

Reichhold, Flügger & Böcking-féle kocsi-zománc és padló-lakkokat

Beck, Koller & Co-féle ecseteket

Schmincke-féle művészfestékeket

Eredeti német gyártmányu Ultramarint, falzöldet, föld és vegyifestékeket, kátrányt, karbonlineumot

Segesváry és Tsai
 festéknagykereskedése
Cluj-Kolozsvár

Engros eladás!
 Rövid, norinbergi, galanterie és papírárúk külföldről raktárra érkeztek
Simplon-áruház
 Cluj, Calea Reg. Ferdinand 25. sz. Főpostával szemben.

Engros eladás!
Refé, meszelő és ecsetgyár!
 Legalább 40%-ot takarít meg behozatali vám-ban minden kereskedő, ha nálam szerzi be szükségletét. **Stern S. Endre**, Oradea-Mare. (Nagyvárad). 1350

Kereskedők és viszontelárusítók figyelmébe!
 2 vagon olasz cerna érkezett, garantált 400 yardos la. márkák. Szállítunk legolcsóbb napl árban postal szétküldéssel.
Gutfried és Herskovits
 Oradea-Mare, Piata Unirii 12. — Telefon 211.

בארטיק אמעריקאן ליניע
 נענעראל פערטרעטונג פיר רומעניען. נענעראל רעפערענצאס מאריטן גוטוואך
 הויפטקאנטור: בוקארעסט. קאלעא וואקארעסט נומ 60.
 סוקר סאלא: בוקארעסט. קאלעא גרוויצע נומ 141 (האטעל קארנא)
 טעלעגראפאמארעסט: בארטיק ליניע בוקארעסט.
 אויך פליאלען אין גאנץ רומעניען.
 עם ווירד דיע אלגעמייע איינפערקאמקייט דארף געלעקט או אלע אמעריקאן אויך קאנאדא רייזענען וואס ווילען צייט געלד מודע ערשפארען אויך זייש לאנג אויף דער רייזע פלאנען, ואללען זיי נור צו אינער קאנטור ווענען.
 אינערע טראנספארטען פון בוקארעסט ביז צום פארט "דאנציג" געהען אויך יעדעס אמשטיגען נור צוויי טאגע, מיט דעם דירעקטערעספערעס בוקארעסט-דאנציג אויך ווערען פאן פערלעסליכען, ערפארענע בעלייטערן געפיהרט.
 פאן האט נור איינע איינציגע פאליטיש גרענע צו פאסירען פאר וועלכע דאס ווייזט קאסטעט נור לעי 100.
 אויס דאסען האבען דיע פאסירעט איינע זעהר גוטע בעהאנדלונג איינעיינעטע קאסט אויך קראפט.
 פאן דאנציג פארט דירעקט נאך אמעריקא אויך אירעס אינערע בעסטען ערסטקלאס פונען שטעלל דאמפערן וואס האבען סעפארטע קאבינע 3 קלאסעט אויך איינע כשרה קיבע פאר ידען.
 מיר זענען פאם אמעריקאנישען קאנוואלעטע מיט דעם דורכ-פיהרען דער רעגיסטרירונג בעפאלל מעכטיגט ווארדען פאר דער קוואלעט 23-1922. דער פאר ואלל זיי יעדער וואס וויל שטעלל פארדען צו אויך ווענען, מיר וועללען אויס אויך יעדער בענעווענג נאכן אומזאנסט בעהולפליך זיין כדי ער ואלל וויע אס ניכטען צו וויינע פערואנדעטן קומען קענען.

Garantált Ia. Kalodont
 Pamutárúk rövidárúk galanterie cikkek viszont eladók legolcsóbb bevásárlási forrása a
„PROGRESS“
 rövidáru nagykereskedése, Nagyvárad. Telefon 455. 1312

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolhat és csontot, valamint mindennemü fűr-hulladékok legmagasabb napl árban vásárol
Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj 1310

„Barzel“
 Fierarie - vasúzet
 CLUJ — KOLOZSVAR.
 Piata M. Viteazul 13. Telef. 10-49.

Vasszakmabeli utazót,
 ki az erdélyi és régi királyságbeli vas-kereskedőknél jól be van vezetve, vas-árúk elhelyezése céljából keressék. Részelet ajánlatok »F. A. B.« jelíggel a Reclama hirdetési irodába küldendők.
 »Reclama« No. 2117. 4279-1

Zsák Zsineg Ponyva
 HAYAS DEZSO Timisoara
 1374

Megnyilt! **Parkettánc** Megnyilt!
 Derüs hangulat minden este a **Dacia-Barban**
 Cluj-Kolozsvár legdíszingváltabb szórakozóhelye. Változatos műsor. Kitiñő baritalok. 4175-1

ÁTUTALÁSOK!
 a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a
Forgalmi Bank Rt.
 Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombard-kölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak.
Telefon 1-69 és 7-25.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egy sorozat közlés díja szavonként 1 lej. Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lej. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lej. Jellegű hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lej 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Segras elsőrendű érkezett a »Lebeda« ágyneműgyárba. Str. Jasilor 14. 4297-1

Elsőrendű fehérnemű és paplan varrónőket felvesz a »Lebeda« ágyneműgyár Str. Jasilor (Nagyszamos) 14. 4296-1

Üzleti helyiség kiadó a belvárosban. Értekezhetni Forduló-u. 1. (Str. Cotita). 4282-1

Az UJ Kelet könyvosztálya irodai munkában járatos, perfect gép- és gyorsírónót keres azonnali belépésre. Jelentkezni lehet az UJ Keletnél délután 3—6 óra között.

Hibás tükröt, használt kirakatüveget és címtáblát 6—8 mm. vastagságban (nagy méretben) magas árban vásárol Grätz festészet műterme, Strada Saguna (volt Bartha M.-u) 16. Telefon 749. 4266-1

Gyermektelen házaspár veszek fel augusztus 15-ére; az asszonyt mindenek szakácsnőnek, az embert kiegészítő munkára. Adok lakást, ellátást és fizetést. Cím meg tudható a kiadóhivatalban.

Könyvelésben, levelezésben és gépirásban teljesen járatos irodai tisztviselőt keresünk aug. 1-re belépésre. Román nyelven és gyorsírásban járatosok előnyben részesítettek. Béléxport céghez, Aranyosgyéres. Ajánlkozni lehet személyesen »Dácia« szálloda II. em. 14. Csak elsőrendű munkaerőre reflektálunk.

Bocskor, mosófalp, telebőr és szilgyártóblak állandóan nagy készlet késznyben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett, Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközölök. **Vagontételnél 5 százalék kedvezmény.**

SÁMSON-BÖRGYÁR
Gyutagár-utca 1. Gyorsáru raktárral szemben. Telefon: Gyár 3-86, lakás 3-87. szám.

A Tarbut Országos Zsidó Iskolaegyesület Elnöksége

Pályázat.

A Tarbut Országos Zsidó Iskolaegyesület cluj-i fiú és leánygymnáziumánál betöltendő mindennemű tanszékre pályázatot hirdet. Pályázók okmányaik hiteles másolataival felszerelt kérvényeiket legkésőbb folyó évi augusztus hó 20-ig tartoznak benyújtani. (Tarbut központi iroda Cluj, Str. N. Filipescu 1-a.)

Csak zsidó vallású, középiskolai képesítéssel bíró és vallásos életet élő tanárok pályázhatnak. Akik a héber és román nyelven kellő jártassággal bírnak, feltétlen előnyben részesülnek. A megválasztottak tartoznak magukat mindenben a megalkotandó szolgálati szabályzat rendelkezéseinek alárendelni.

Cluj, 1922. VII. 26.

Dr. Fischer József,
a központi ügyvezetőség elnöke.

A Tarbut Országos Zsidó Iskolaegyesület cluj-i ügyvezetősége.

Pályázat.

A Tarbut Országos Zsidó Iskolaegyesület a cluj-i fiúgymnáziuma mellett működő Talmud Tórájánál betöltendő négy melamed állásra pályázatot hirdet. Pályázók okmányaik hiteles másolataival felszerelt kérvényeiket legkésőbb folyó évi augusztus 20-ig tartoznak benyújtani. (Tarbut központi iroda Cluj, Str. N. Filipescu 1-a.)

Pályázók a legszigorúbb igényeket is kielégítő vallásos életmódjukat és hogy שרתן ערוך és גמרא נדך רשיה הומש tárgyakat kitünő eredménnyel tudnak tanítani, megfelelő okmányokkal igazolni tartoznak. Eletkor, családi állapot, működési évek száma, kérvényben feltüntetendő. Héberül beszélők és pedagógiai készséget igazolók előnyben részesülnek.

A megválasztottak tartoznak magukat mindenben a megalkotandó szolgálati szabályzat rendelkezéseinek alárendelni.

Cluj, 1922. VII. 26.

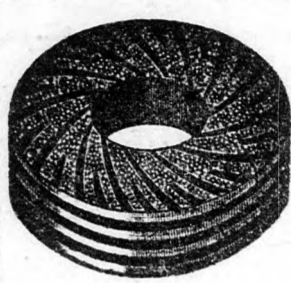
Grünfeld Májor,
a helyi ügyvezetőség elnöke.

Rottmann Károly és Társai Rt.

Királyi udvari szállítók, Timisoara.

Rum- és likörgyár. Cognacfőzde

Gyümölcs-pálinka termelés
Boranyagkereskedés
Szeszabadraktár
Szeszenaturálótélep

„Kálnai“ Malomkögyár

Targu-Mures—Marosvásárhely
Gyárt legnagyobb teljesítményű, úgy buza, mint tengeri örlésre alkalmas, francia rendszerű, rakott malomkövet.
Minőségért garanzálók!

ELSŐ ERDÉLYRÉSZI ÉKSZERÁRU GYÁR

CLUJ, Str. Xenophon (v. Szappan-u.)
Telefon interurbán 2-13,
Sürgöncym: JUAERE Cluj.

Ékszeráru gyár és nagykereskedés.

Vesz:

legmagasabb árban mindennemű arany és ezüstöt.

Gyárt és elad: mindennemű ékszerárakat.

Vállal:

mindennemű brilliáns munkákat, javításokat és alakításokat.

Vésnöki műterem.

Fogászati arany és forrasztó.

Arany és ezüst huzalok és lemezek.

Csak viszonteladók részére!

Utazó bőrönd és táskák

legjobb minőségben kapható
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Unitó-u.) 16.

KÖZPONTI NÖLGYFODRÁSZ ÉS MANIRÜRSZALON

Cal. Reg. Ferd. 13. (udvarban)
Hajfestés, hajmunka, fejmosás, ondolás, fésülés legmodernebb, legjobb kivitelben. Haját veszek!
PÉTERFI JULISKA

Textiláru

legolcsóbb beszerzési forrása

Klein Sámuel és Fivére
kézműves nagykereskedők

Cluj, Piata Mihailu Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

A. E. G.

Robert Fischer & Jean Samuely

Bukarest, Calea Grivitei 3.

Telefon 57-11. Sürgöncym: Geadul az Allgemeine Electricitäts Gesellschaft Berlin, áruraktára

Szállítunk azonnal raktárról:

Dynamogépeket, elektromotorokat, mérő, kapcsoló, és biztosító készülékeket, árammérőket 110—220 voltig, „A. E. G. Nitra“ fémszálas és félwattlámpákat, Normák szerinti szigetelt huzalokat, „Kuhlo“ vezetékeket és rézburkokokat, szigetelő csöveket, valamint az összes anyagokat és kellékeket villamos felszerelésekhez.

Pályázat.

A sepsiszentgyörgyi zsidó hitközséghez sürgősen kerestetik egy kántor-tanító. Meg kívánatik tanítói oklevél vagy legalább is a Tarbut szünidei cursusának tanúsítványa. Kötelessége lesz a kántori teendőket elvégzése mellett az elemi és középiskolákban való hitoktatás és felállítandó elemi iskolákban való tanítás. Fizetés két szobából és mellék-helyiségekből álló lakás és 1500 lei havi illetmény. Pályázati kérelmek az előjárásához címzendők. Utiköltségek csak a meghívottak térítetnek meg.

Dr. Fenyves,
elnök.

4249-1

Szegő Árpád, Brassó

Hosszu-utca

Rum-, cognac-, likörgyár

Borpincészet
Telefon Z20. 4226-1

Gyári telefon 596. Üzleti telefon 515.

LEBEDA S. A.

Első romániai villangerőre berendezett ágyneműgyár.

Készítünk:

Paplanokat: vatta, gyapjú és pihé töltelékkel, a legolcsóbb kivitelűtől a legfinomabb kivitelűig. Továbbá matracokat, párnákat és mindennemű ágyneműket.

Vállalunk:

kórházi, közintézeti, valamint szállodai felszerelések szállítását továbbá mindennemű átalakításokat. Villanyerőre berendezett tollfosztó gépeinkön bármily mennyiségű tollfosztást, tisztítást.

Veszünk:

minden mennyiségben lőszort, díszlőszort, kecskeszort, gyapjút és tollat. Mintát ár megjelöléssel (ab cluj-i állomás) kérünk küldeni

Eladunk:

mindennemű tisztított és szortírozott tollféléket nagyban és kicsinyben.

Eredeti gyári árak!!!

Gyár: Cluj-Kolozsvár, Strada Jasilor (volt Nagyszamos-u. 14. sz.), interurbán telefon 596.

Üzlet: Calea Victoriei (volt Kossuth Lajos-utca 10. sz.) telefon 515.

Befűtött U hitelesített palac-
Uborhás V E kok és poharak,
Tábla G függő és fali

lámpák

raktárról azonnal megrendelhetők

Ausländer Testvérek

Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9-54.
En-gros! En-detail!

Kássa Albert

Gép- és elektro-
technikai 1288
műszaki vállalata

Cluj, C. Victoriei 99.

Szép, izléses nyomtatványt

csak az UJ KELET nyomdája készít

Névjegyeket, eljegyzési, lakodalmi kártyákat, üzleti nyomtatványokat a legrövidebb idő alatt és a legjutányosabban szállítunk.

„Kadima“-nyomda és kiadóvállalat Rt. Cluj-Kolozsvár Str. Baron L. Pop 10. Telefon 879.

Az UJ Kelet szerkesztőség — Kiadóhivatal — Nyomda — Héber osztály — Zs. N. Sz. —

A kéziratok kiérkezésétől kezdve 48k. — Kéziratunk vissza nem kerülnek

V. évtoly

A szók

Enye, enye A magyar mondani, hogy bíróság? Ki világgá üldöjében véve s tek el, csak zsidók marad hogy az egy ifjak joggal rokról, hogy mondani, hogy van, mert amelyért emb Ki lehet ma itéletek az el dok voltak? Azahogy p lehet minezt, dották ha m háromnegyed tang! örült! és egyéb me is a szokimor dották, és ez kimondás, ez felső fórum, minden aktát mer, döntött ban s ha tö nek hívják itéletet kihirő tényen, hogy déi, ismeretle régóta tudjál megalkották kizetek s az marasztaló vo

Hébelt Ed néhány hónap talán névtelen beri csengés Kunó gróft gróft kiított roni mérközé kellett buknia létere eltusso tet, amelyen meg egy mill megtorlatlan eldördült, Ku ijedt, érezte ujujt jogrend megtorlást. D begyuladás, kor a gyilkos redő magyar hadat izent persze, hogy bűntgyet. És világszerveze behagyta e inkább a juttatta mand batussoló, sze Gyula gróf m át, ez is Gyula gróf M ébredőnél is mondott a za száju feketeg nagyon kor róla jól tudj Héjjaséktól s nótáikat, de neki a zsidó Sopronban m a pótválasztá lyette azért meg ismeretl

A zsidóság matlannak l tákkal szem gár tömegei l álaponton va támogató köz politikát. De politika, meg